

OP Yrityspankki Oyj:n puolivuositiedote
1.1.–30.6.2019

OP Yrityspankki Oyj:n puolivuositiedot 1.1.–30.6.2019

Tulos ennen veroja
1–6/2019

187 milj. €

Korkokate
1–6/2019

+2 %

Vakuutuskate
1–6/2019

-2 %

CET1-
vakavaraisuus
30.6.2019

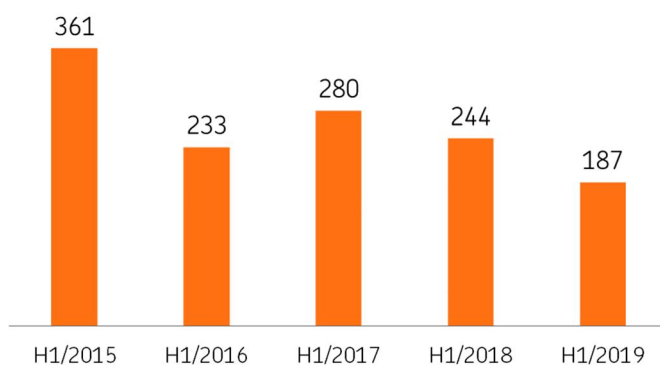
14,4 %

- Konsernin tulos ennen veroja laski 187 miljoonaan euroon (244). Tulosta heikensivät sijoitustoiminnan tuottojen lasku 28 miljoonaa euroa, liiketoiminnan muiden kulujen kasvu 19 miljoonaa euroa sekä saamisten arvonalentumisten kasvu 19 miljoonaa euroa.
- Yrityspankin tulos ennen veroja heikkeni 36 % 121 miljoonaan euroon. Tulosta laskivat ensimmäisellä vuosineljänneksellä tehdyt johdannaispositioiden arvostusmallien muutokset ja vertailukautta pienemmät myyntivoitot. Kuluja kasvatti EU:n vakaussuhteiden luottokanta kasvoi vuodessa 11 % 23,2 miljardiin euroon. Kulu-tuotto-suhde oli 46,5 % (35,8).
- Vakuutuksen tulos ennen veroja kasvoi 57 % 97 miljoonaan euroon sijoitustoiminnan tuottojen kasvettua. Operatiivinen yhdistetty kulusuhde oli 92,5 prosenttia (91,9).
- Muun toiminnan tulos ennen veroja oli -31 miljoonaa euroa (-6) sijoitustoiminnan nettotuottojen laskettua. Maksuvalmius ja rahoituksen saatavuus säilyivät hyvänä.

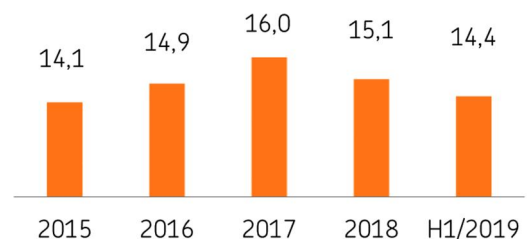
Tulos ennen veroja, milj. €	1–6/2019	1–6/2018	Muutos, %	1–12/2018
Yrityspankki	121	188	-35,6	361
Vakuutus	97	62	57,1	120
Muu toiminta	-31	-6	-	-42
Konserni yhteensä	187	244	-23,0	439
Oman pääoman tuotto (ROE), %	7,4	9,7	-2,2*	8,5
Koko pääoman tuotto (ROA), %	0,46	0,60	-0,14*	0,54

Tuloksen vertailulukuna on käytetty vuoden 2018 vastaavien jaksojen lukuja. Tase- ja muiden poikkileikkaustyyppisten erien vertailulukuna on käytetty vuoden 2018 lopun tilannetta, ellei toisin mainita. *Suhdeluvun muutos

Tulos ennen veroja, milj. €

Ydinvakavaraisuussuhde (CET1),%

OP Yrityspankki Oyj:n puolivuosisikatsaus 1.1.–30.6.2019

Sisällysluettelo

Toimintaympäristö	3
Konsernin tulos.....	4
Huhti-kesäkuun keskeiset tapahtumat	5
Konsernin vakavaraisuus.....	5
Luottoluokitukset.....	6
Konsernin riskiasema.....	7
Segmenttien tulos.....	10
Yrityspankki.....	10
Vakuutus	12
Muu toiminta	14
Konsernin rakennejärjestelyt.....	15
Hallinnointi ja johto	15
Henkilöstö ja palkitseminen.....	15
Tuloslaskelma	16
Laaja tuloslaskelma.....	16
Tase.....	17
Oman pääoman muutoslaskelma.....	18
Rahavirtalaskelma.....	19
Segmenttikohtaiset tiedot.....	20
Liitetaulukot	22

Toimintaympäristö

Maailmantalouden kasvu hidastui ennakkotietojen mukaan toisella vuosineljänneksellä ja luottamus talouden näkyymiin heikkeni. Taluskehitys oli silti yhä kokonaisuutena kohtuullista.

Rahoitusmarkkinoilla huolia herättivät Kiinan ja Yhdysvaltain välisten kauppaneuvotteluiden tilapäinen katkeaminen sekä geopoliittiset jännitteet Lähi-Idässä. Odotukset kevenevästä keskuspankkipolitiikasta ja tieto kauppaneuvotteluiden jatkumisesta rauhoittivat jälleen markkinoita alkukesällä.

Euroalueen talouskasvu jatkui ennakkotietojen mukaan vaisuna, mutta työttömyysaste laski yhä painuen matalimmalle tasolle sitten vuoden 2008 kesän. Alhaisesta työttömyydestä huolimatta palkkakustannusten nousu säilyi maltillisena, ja inflaatio pysyi alle keskuspankin tavoitteen.

Euroopan keskuspankki (EKP) ilmoitti kesäkuun kokouksessaan pitävänsä ohjauksensa ennallaan ainakin vuoden 2020 kesään saakka. Markkinakorot laskivat lisääntyneen epävarmuuden ja keskuspankin tuoreen linjauksen seurauksena. Heinäkuussa EKP totesi korkojen voivan myös laskea nykytasosta. EKP tutkii lisäksi muita toimia, joilla se voisi tukea inflaatiotavoitteen saavuttamista.

Suomen talouskasvu on tuoreimpien tietojen mukaan hidastunut keskivertovauhtiin, ja luottamus talouteen on laskenut vuoden 2016 lukemiin. Työllisyysaste koheni yhä keväällä ja työttömyys jäi edellistä vuotta pienemmäksi. Vähittäiskaupan myynti piristyi alkuvuodesta.

Rakentaminen jatkui vilkkaana, mutta aloitettavien rakennusten määrä väheni. Asuntokaupan myynti jäi ennakkotietojen mukaan viime vuodesta. Asuntojen hinnat laskivat hieman keväällä.

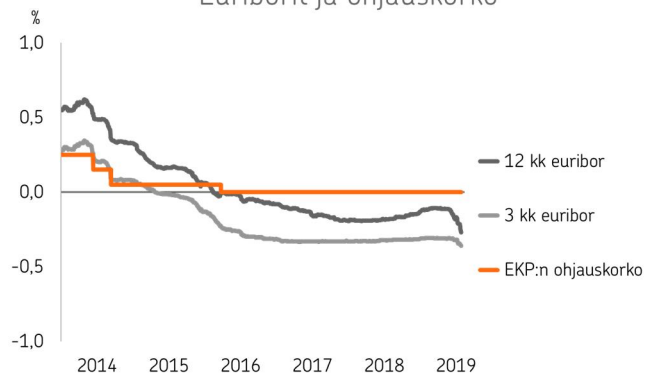
Talouskasvu on hidastumassa asteittain. Näkymiä leimaa ennen kaikkea kansainvälisestä politiikasta juontava epävarmuus, jota pehmentää kevenevä rahapolitiikka. Talouden yleiskuva on silti yhä verrattain myönteinen erityisesti suotuisan työmarkkinatilanteen vuoksi.

Kotitalouksien luottokannan kasvu jatkui maltillisena toisella vuosineljänneksellä. Asuntolainakannan kasvu vuodessa pysyi kahden prosentin tuntumassa. Uusien asuntolainojen euromääräiset nostot lisääntyivät. Asuntoyhteisöluottokannan kasvu jatkui vahvana. Pankkibarometri odottaa kotitalouksien luotonkysynnän heikkenevän.

Kotitalouksien talletuskanta kasvoi alkuvuonna luottoja selvästi nopeammin ja myös yritysten talletukset lisääntyivät. Julkisyhteisötalletuskannan kehitys katsauskaudella oli epäyhtenäistä.

Suomeen rekisteröityjen sijoitusrahastojen arvo kohosi vuoden toisella neljänneksellä 1,6 prosenttia 117,2 miljardiin euroon ensimmäisestä vuosineljänneksestä. Kasvu johtui suotuisasta markkinakehityksestä, sillä rahastojen nettomerkinnot olivat negatiiviset 325 miljoonaa euroa.

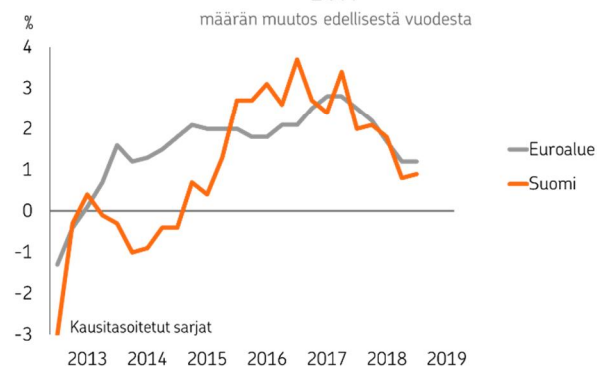
Euriborit ja ohjauuskorko

Lähde: Suomen Pankki

BKT

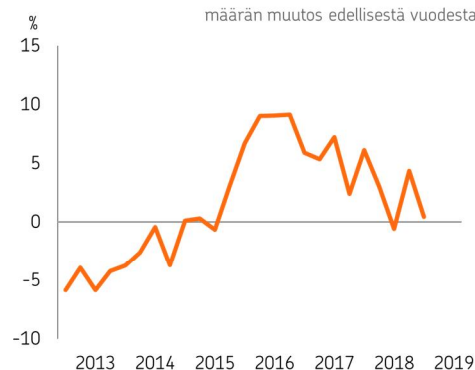
määrän muutos edellisestä vuodesta

Lähteet: Eurostat, Tilastokeskus

Investoinnit Suomessa

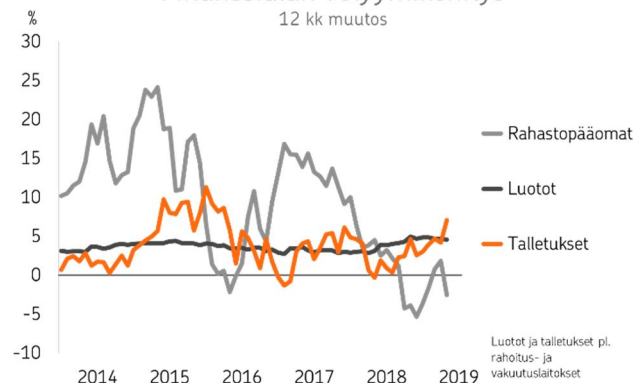
määrän muutos edellisestä vuodesta

Lähde: Tilastokeskus

Finanssialan volyymikehitys

12 kk muutos

Lähteet: Suomen Pankki, Suomen Sijoitus tutkimus Oy

Konsernin tulos

Milj. €	1–6/ 2019	1–6/ 2018	Muutos, %	4–6/ 2019	4–6/ 2018	Muutos, %	1–12/ 2018
Korkokate	136	134	1,7	69	69	-0,4	274
Vakuutuskate	267	273	-2,2	158	144	10,1	548
Nettopalkkiotuotot	-15	-6	-	-10	-2	-	-23
Sijoitustoiminnan nettotuotot	150	138	9,1	64	64	0,7	200
Liiketoiminnan muut tuotot	30	16	90,1	20	4	353,9	47
Tuotot yhteensä	568	555	2,5	302	279	8,2	1 046
Henkilöstökulut	97	96	1,3	51	50	2,2	159
Poistot ja arvonalentumiset	25	36	-29,9	13	21	-39,3	83
Liiketoiminnan muut kulut	199	180	10,6	97	96	1,6	369
Kulut yhteensä	321	311	3,1	161	167	-3,3	611
Saamisten arvonalentumiset	-13	5	-367,9	-9	-5	-	-13
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-2	-1	-	-1	0	124,0	-2
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)	-44	-4	-	-6	-13	-	19
Tulos ennen veroja yhteensä	187	244	-23,0	124	94	32,0	439

Vuoden 2018 vertailulukuja on muutettu liitetaulukoissa kuvatulla tavalla kaupankäynnin korkotuotto ja -kulujen esittämisen muutoksen seurauksena.

Taloudelliset tavoitteet	30.6.2019	31.12.2018	Tavoite
Asiakaskokemus, Net Promoter Score (NPS, -100→+100)	75	71	70
CET1-vakavaraisuus, %	14,4	15,1	15
Taloudellisen pääomavaateen tuotto, %	12,4	14,4	22
Nykyliiketoiminnan kulut (liukuva 12 kk) *, milj. €	599	593	Kulutaso 2020 alle 2015 tason (475)
Osinkosuhde tilikauden tuloksesta, %		49,9	50

*Kuluista vähennetty terveys- ja hyvinvointiliiketoiminnan kulut.

Katsauskauden tulos

Konsernin tulos ennen veroja oli 187 miljoonaa euroa (244). Tuotot kasvoivat 2,5 prosenttia ja kulut 3,1 prosenttia. Korkokate kasvoi ja vakuutuskate jäi vertailukautta pienemmäksi, operatiivinen yhdistetty kulusuhde oli 92,5 % (91,9). Kuluja kasvattivat EU:n vakaussuhteet ja ICT-kulut. Tulosta heikensivät pienentyneet tuotot sijoitustoiminnasta, joihin sisältyi väliaikainen poikkeusmenettely, ja saamisten arvonalentumiset, jotka kasvoivat vertailukaudesta.

Korkokate kasvoi 136 miljoonaa euroon (134). Yrityspankin korkokate parani luottokannan kasvattua vertailukaudesta. Vakuutuskate laski 267 miljoonaa euroon (273). Vakuutusmaksutuotot laskivat 0,9 prosenttia, ilman vertailukaudella myytyä Baltian liiketoimintaa vakuutusmaksutuotot kasvoivat 3,6 prosenttia. Korvauskulut olivat 0,3 prosenttia vertailukautta pienemmät, mutta kasvoivat ilman Baltiaa 4,1 prosenttia.

Nettopalkkiotuotot olivat -15 miljoonaa euroa (-6). Palkkiotuottoja kasvattivat vertailukautta suuremmat palkkiotuotot arvopapereiden välityksestä sekä terveys- ja hyvinvointipalveluista. Konserni maksaa OP Ryhmän jäsenpankeille vahinkovakuutusten ja johdannaisten myynnistä palkkioita, jotka kasvattavat palkkiokuluja ja heikentävät nettopalkkiotuotot negatiivisiksi. Johdannaistuotteista maksetut palkkiot jäsenpankeille kasvoivat vertailukaudesta. Ilman näitä sisäisiä myyntipalkkiokuluja palkkiokulut kasvoivat 5 miljoonaa euroa.

Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat 150 miljoonaa euroa (138). Vahinkovakuutuksen oman pääoman ehtoihin sijoituksiin sovelletaan väliaikaista poikkeusmenettelyä (overlay approach), mikä heikensi katsauskauden tulosta 44 miljoonaa euroa (-4). Väliaikaisen poikkeusmenettelyn piirissä olevien sijoitusten käyvän arvon muutokset esitetään oman pääoman käyvän arvon rahastossa. Yhteensä tuotot sijoitustoiminnasta, 106 miljoonaa euroa, pienenevät 28 miljoonaa euroa. Yrityspankki-segmentin

sijoitustoiminnan nettotuotot laskivat 38 miljoonaa euroa ja Muun toiminnan 13 miljoonaa euroa. Vakuutus-segmentin sijoitustoiminnan nettotuotot kasvoivat 63 miljoonaa euroa, väliaikainen poikkeusmenettely mukaan lukien vakuutuksen tuotot sijoitustoiminnasta kasvoivat 23 miljoonaa euroa. Vahinkovakuutuksen sijoitusten tuotto käyvin arvoin oli 6,7 prosenttia (0,7).

Käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot laskivat 38 miljoonaa euroon (44). Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot olivat 119 miljoonaa euroa (97). Johdannaistoiminnan tuotot heikensivät tulosta 13 miljoonaa euroa. Tulosvaikutteiset käyvän arvon muutokset sijoituksista kasvattivat katsauskauden tulosta 38 miljoonaa euroa. Osingot olivat 13 miljoonaa euroa (15).

Liiketoiminnan muut tuotot olivat 30 miljoonaa euroa (16). Katsauskauden tuottoja kasvatti työterveyspalveluliiketoiminnan myynnistä syntynyt myyntivoitto.

Kokonaiskulut kasvoivat 321 miljoonaa euroon (311). Henkilöstökulut kasvoivat vertailukaudesta ja olivat 97 miljoonaa euroa (96). Poistot ja arvonalentumiset pienentyivät 25 miljoonaa euroon (36). Vertailukauden poistoja kasvattivat liiketoimintojen hankinnasta muodostuneiden omaisuuserien poistot. Arvonlennuspoistot olivat vertailukautta pienemmät. Liiketoiminnan muita kuluja kasvattivat ICT-kulujen kasvu 15 miljoonalla eurolla ja EU:n vakausmaksun 7 miljoonan euron kasvu, joka johtui kirjauskäytännön muutoksesta. Koko vuoden vakausmaksu jää vertailukautta pienemmäksi. Kehittämismenot olivat vertailukauden tasolla, 51 miljoonaa euroa. Nämä sisältävät lisenssimaksuja, ostettuja palveluita, muita hankkeisiin liittyviä ulkoisia kustannuksia sekä omaa työtä. Kehittämismenoista on aktivoitu 17 miljoonaa euroa (18).

Saamisten arvonalentumiset olivat 13 miljoonaa euroa. Vertailukaudella arvonalentumiset paransivat tulosta 5 miljoonaa euroa. Saamisten arvonalentumisten kasvuun vaikutti luottokannan kasvu ja luottojen siirtyminen eri arvonalentumisvaiheiden välillä. Odotettavissa olevat luottotappiot saamistodistuksista eivät olleet merkittäviä.

Huhti–kesäkuu

Huhti–kesäkuun tulos ennen veroja kasvoi 124 miljoonaa euroon (94). Tuotot kasvoivat 8,2 ja kulut pienensivät 3,3 prosenttia. Tuottoja kasvattivat vakuutuskatteen vahva kasvu ja työterveyspalveluliiketoiminnan myyntivoitto. Kuluja pienensivät vertailukautta pienemmät poistot ja arvonalentumiset.

Korkokate oli vertailukauden tasolla, 69 miljoonaa euroa. Vakuutuskatte kasvoi 10,1 prosenttia 158 miljoonaa euroon korvauskulujen laskettua vertailukaudesta. Nettopalkkiotuotot olivat -10 miljoonaa euroa (-2). Palkkiotuotot, 42 miljoonaa euroa, kasvoivat 0,9 prosenttia vertailukaudesta. Palkkiokuluja kasvattivat pääasiassa jäsenpankeille maksetut palkkiot, jotka olivat 4 miljoonaa euroa vertailukautta suuremmat. Sijoitustoiminnan nettotuotot kasvoivat 0,7 prosenttia ja olivat 64 miljoonaa euroa (64). Oman pääoman ehtoisten sijoitusten väliaikainen poikkeusmenettely heikensi toisen vuosineljänneksen

tulosta 6 miljoonaa euroa (13). Yhteensä tuotot sijoitustoiminnasta kasvoivat vertailukaudesta 7 miljoonaa euroa.

Kulut yhteensä laskivat vertailukaudesta 6 miljoonaa euroa ja olivat 161 miljoonaa euroa (167). Henkilöstökulut kasvoivat vertailukaudesta 1 miljoonaa euroa. Poistot ja arvonalentumiset pienensivät vertailukaudesta 8 miljoonaa euroa.

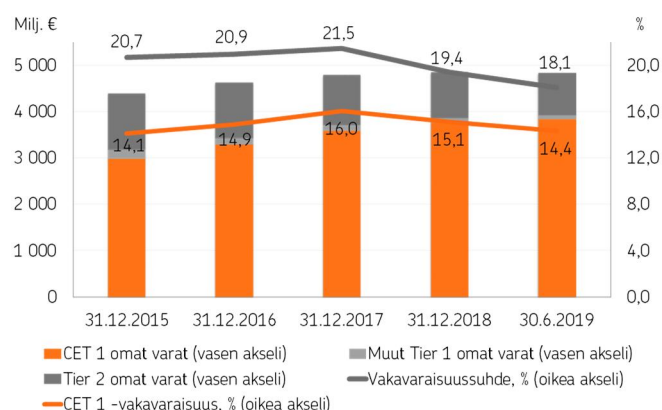
Huhti-kesäkuun keskeiset tapahtumat

OP Ryhmä otti käyttöön Pohjola-brändin vahinkovakuutusliiketoiminnassa 1.6.2019 alkaen, jolloin OP Vakuutus Oy:n toiminimi muuttui Pohjola Vakuutus Oy:ksi. Samanaikaisesti Pohjola Terveys Oy:n toiminimi muuttui Pohjola Sairaala Oy:ksi.

Pohjola Sairaala tarkensi strategiaansa ja keskittyy jatkossa ortopediaan ja urheiluklinikkatoimintaan. Osana muutosta Pohjola Sairaala Oy myi työterveyspalveluliiketoiminnan Mehiläiselle. Kauppa toteutui 1.6.2019.

Konsernin vakavaraisuus

Omat varat ja vakavaraisuus

Luottolaitosvakavaraisuus

Konsernin CET1-vakavaraisuus oli katsauskauden lopussa 14,4 prosenttia (15,1). Tavoite konsernin CET1-vakavaraisuudelle on 15 prosenttia.

Luottolaitostoiminnan vakavaraisuus on vahva suhteessa lakisääteiseen ja viranomaisen asettamiin vakavaraisuusvaatimuksiin. Lakisääteinen minimi vakavaraisuussuhteelle on 8 prosenttia ja CET1-vakavaraisuudelle 4,5 prosenttia. Luottolaitoslain mukainen 2,5 prosentin kiinteä lisäpääomavaatimus nostaa käytännössä alarajan vakavaraisuussuhteelle 10,5 prosenttiin ja CET1-vakavaraisuudelle 7 prosenttiin.

Ydinpääoma oli katsauskauden lopussa 3,8 miljardia euroa (3,8). Ydinpääomaan ei lueta vakuutusliiketoiminnan tulosta.

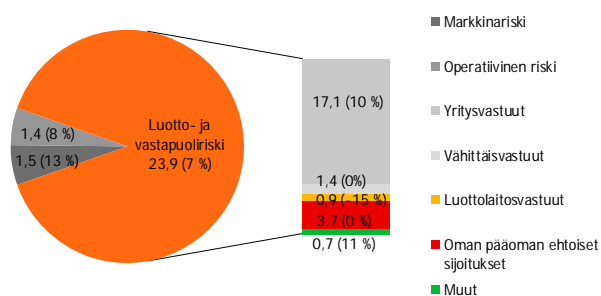
Kokonaisriski oli katsauskauden lopussa 26,7 miljardia euroa (25,0) eli 7,0 prosenttia suurempi kuin viime vuodenvaihteessa.

Luottoriskin keskimääräiset riskipainot nousivat hieman, ja erityisesti yritysluottokanta kasvoi vuodenvaihteesta. Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän sisäiset vakuutusyhtiösijoitukset käsitellään riskipainotettuina erinä EKP:n luvan mukaisesti. Oman pääoman ehtoihin sijoituksiin sisältyy konsernin sisäisiä vakuutusyhtiöomistuksia riskipainotettuina erinä 3,7 miljardia euroa noin 280 prosentin riskipainolla.

OP Yrityspankki -konserni kuuluu OP Ryhmään, jonka vakavaraisuutta valvotaan rahoitus- ja vakuutusryhmittymän (Rava) valvonnasta annetun lain mukaan. Osana OP Ryhmää OP Yrityspankki on EKP:n valvonnassa.

Finanssivalvonta tekee makrovakauspäätöksen neljännesvuosittain. Finanssivalvonta päätti kesäkuussa 2019 edelleen olla asettamatta pankeille syklistyyttä vähentävää lisäpääomavaatimusta.

Kokonaisriski 30.6.2019,
yhteensä 26,7 mrd. €
(muutos vuoden alusta 7 %)

Kriisinratkaisusta annetun lain mukaiset velat

Luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisua koskevan sääntelyn mukaan kriisinratkaisuviranomaisella on oikeus puuttua pankin liikkeeseen laskemien sijoitustuotteiden ehtoihin sijoittajan asemaan vaikuttavalla tavalla. OP Ryhmän kriisinratkaisuviranomainen on Brysselissä toimiva EU:n kriisinratkaisuneuvosto (Single Resolution Board, SRB). OP Ryhmän omien varojen ja alentamiskelpoisten velkojen (MREL) vaatimukseksi on asetettu 13,4 miljardia euroa eli 27,3 prosenttia vuoden 2017 lopun kokonaisriskin määrästä. OP Ryhmän tavoitteena on kattaa MREL -vaatimus omilla varoilla ja muilla huonomman etuoikeuden veloilla. OP Ryhmän MREL-suhdeluku oli arviolta 42 prosenttia katsauskauden lopussa. SRB on vahvistanut OP Ryhmän kriisinratkaisustrategian, jossa kriisinratkaisutoimet kohdistettaisiin Single Point of Entryä toimivaan OP Yrityspankkiin.

Vahinkovakuutusyhtiöiden vakavaraisuus

Vahinkovakuutuksen omia varoja kasvatti sijoitusten arvonnousu. Vastaavasti osakkeiden arvonnousu kasvatti pääomavaateen määrää. Vakavaraisuusasema säilyi vuodenvaihteen tasolla.

Milj. €	30.6.2019	31.12.2018
Omat varat, milj. €*	907	818
Pääomavaade, milj. €*	683	621
Solvenssisuhde, %*	133	132
Solvenssisuhde, % (ilman siirtymäsääntöä)	133	132

*siirtymäsäännökset huomioiden.

Luottoluokitukset

OP Yrityspankki Oyj:n luottoluokitukset 30.6.2019

Luokitus-	Lyhyt varain-	Näkymä	Pitkä	Näkymä
laitos	hankinta		varain-	
			hankinta	
Standard & Poor's	A-1+	Vakaa	AA-	Vakaa
Moody's	P-1	Vakaa	Aa3	Vakaa

Pohjola Vakuutus Oy:n luottoluokitukset 30.6.2019

Luokituslaitos	Luottoluokitus	Näkymä
Standard & Poor's	A+	Vakaa
Moody's	A2	Vakaa

OP Yrityspankki Oyj:llä on luottoluokitukset Standard & Poor's Global Ratings Europe Limitedistä ja Moody's Investors Service (Nordics) AB:stä. Pohjola Vakuutus Oy:llä on luottoluokitukset Standard & Poor's Credit Market Services Europe Limitedistä ja Moody's Deutschland GmbH:sta. Yhtiöiden luottokelpoisuutta arvioidessaan luottoluokituslaitokset ottavat huomioon koko OP Ryhmän taloudellisen aseman.

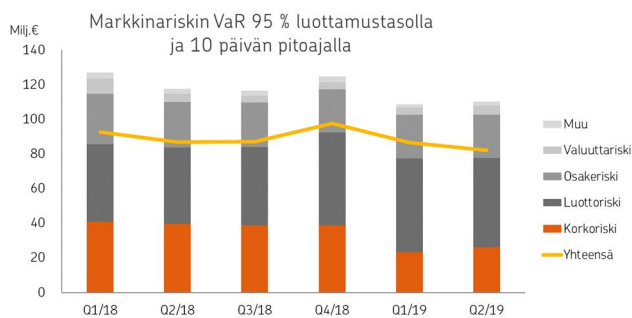
OP Yrityspankki Oyj:n luottoluokitukset eivät muuttuneet katsauskaudella.

Moody's nosti tammikuussa 2019 Pohjola Vakuutus Oy:n taloudellista vahvuutta kuvaavaa luottoluokitusta yhdellä pykälällä A3:sta A2:een. Luottoluokituksen näkymät Moody's säilytti vakaina. Luokituksen noston taustalla oli vakuutustoiminnan tiivis integraatio OP:n liiketoimintaan ja pääomasuunnitteluun, vahva vahinkovakuutuksen markkinaosuus sekä hyvä taloudellinen asema.

Konsernin riskiasema

Konsernin rahoitus- ja maksuvalmius on hyvä. Rahoituksen saatavuus on säilynyt hyvänä.

Konsernin markkinariski laski hieman katsauskaudella. Markkinariskiä mittaava VaR-tunnusluku oli katsauskauden lopussa 82 miljoonaa euroa (98). VaR-tunnusluku sisältää vahinkovakuutusyhtiön kokonaistaseen, trading-toiminnan ja muun toiminnan likviditeettireservin sekä sisäisen pankin korkoposition.

Operatiivisten riskien arvioidaan olevan tavoitteen mukaisesti maltillisella tasolla. Katsauskaudella toteutuneet kustannukset operatiivisista riskeistä eivät olleet merkittäviä.

Katsauskaudella jatkettiin compliance-resurssien vahvistamista.

Yrityspankki

Yrityspankin keskeiset riskit ovat asiakasliiketoiminnasta syntyvä luottoriski sekä markkinariskit.

Luottoriskiasema säilyi vakaana ja riskitasoltaan maltillisena.

	30.6.2019	31.12.2018
Vastuut*, mrd. €	39,0	36,0
yritysassiakkaiden vastuut, mrd. €	32,5	30,4
joista parhaimmissa luottoluokissa**, %	62,3	63,8
joista muissa luottoluokissa (pois lukien maksukyvyttömät), %	37,1	35,7
joista maksukyvyttömiksi luokitellut, %	0,5	0,5
maksukyvyttömiksi luokitellut***, mrd. €	0,2	0,1
henkilöasiakkaiden vastuut, mrd. €	2,1	1,9
joista parhaimmissa luottoluokissa**, %	18,2	17,8
joista muissa luottoluokissa (pois lukien maksukyvyttömät), %	81,1	81,6
joista maksukyvyttömiksi luokitellut, %	0,7	0,6
maksukyvyttömiksi luokitellut***, mrd. €	0,0	0,0
muut vastuut, mrd. euroa	4,5	3,7
Ongelmasaamiset****, mrd. €	0,2	0,1
Ongelmasaamiset luotto- ja takauskannasta, %	0,8	0,6
Järjestämättömät saamiset luotto- ja takauskannasta, %	0,5	0,4
Terveet lainanhoitajustosaamiset luotto- ja takauskannasta, %	0,3	0,2
Terveet lainanhoitajustosaamiset ongelmasaamisista, %	41,4	36,6

*Yrityspankki-segmentin vastuut. Johdannais- ja valuuttatradings sekä joukkolainat siirtyivät 1.1.2019 alkaen Muu toiminta -segmentistä Yrityspankki-segmenttiin. Vertailuluku on oikaistu.

**Henkilöasiakkaiden luottoluokissa A+-B- olevat sopimukset ja luottoluokissa 1-5,5 (IG) olevien yritysasiakkaiden vastuut

***Henkilöasiakkaiden luottoluokassa F olevat sopimukset ja luottoluokissa 11-12 olevien yritysasiakkaiden vastuut

****Ongelmasaamisilla tarkoitetaan yli 90 päivää erääntyneitä saamia, muita riskillisiksi luokiteltuja saamia sekä saamia, joihin kohdistuu asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuva lainanhoitajousto. Lainanhoitajoustot ovat asiakkaan aloitteesta sovittuja helpotuksia alkuperäiseen maksuohjelmaan, ja niillä pyritään auttamaan asiakasta selviytymään väliaikaisista maksuvaikeuksista. Terveitä lainanhoitajustosaamia ovat koeajalla olevat järjestämättömistä saamisista jo tervehtyneet lainanhoitajustosaamiset tai saamiset, joissa lainanhoitajousto on tehty sopimukseen, joka ei ollut järjestämätön. Muista kuin asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuneita maksuohjelmamuutoksia ei luokitella ongelmasaamisiksi.

Kahden asiakkaan asiakasriski ylitti vähennyserien ja muiden luottoriskin vähentämistekniikoiden jälkeen kymmenen prosenttia omista varoista. Suurten asiakasriskien määrä oli 1,8 miljardia euroa ja asiakasriskejä kattavat omat varat 4,8 miljardia euroa (4,9).

Yritysvastuiden merkittävimmät toimialat	30.6.2019	31.12.2018
Palvelut, %	12,4	11,1
Energia, %	12,0	12,9
Kauppa, %	10,2	10,6
Muut toimialat, %	65,4	65,4
Yhteensä	100	100

Baltian liiketoiminnan vastuut kasvoivat 3,8 miljardiin euroon (3,3), joka oli 9,8 prosenttia (9,2) Yrityspankki-segmentin kokonaisvastuista.

Vakuutus

Vahinkovakuutuksen keskeiset riskit ovat vahinkokehitykseen liittyvät vakuutustekniset riskit, vakuutusvelan katteena olevien sijoitusten markkinariskit, eläkeluotoisen vakuutusvelan edunsaajien eliniän ennakoitua nopeampi kasvu, vakuutusvelan arvostamisessa käytetty korkotaso sekä vakuutusvelan diskonttokoron ja markkinakorkojen välinen ero.

Eliniän odotteen kasvu yhdellä vuodella kasvattaisi eläkeluotoista vakuutusvelkaa 44 miljoonaa euroa (45). Vakuutusvelan arvostamisessa käytetyn korkotason lasku 0,1 prosenttiyksiköllä kasvattaisi vakuutusvelkaa 26 miljoonaa euroa (23).

Vahinkovakuutuksen vakuutusteknisissä riskeissä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia. Vahinkovakuutuksen merkittävin markkinariski on markkinakorkojen laskun vakuutusvelan arvoa ja pääomavaadetta nostava vaikutus.

Sijoitusten riskiasema oli katsauskaudella vakaa. Riskiä mittaava VaR-tunnusluku oli katsauskauden lopulla 55 miljoonaa euroa (50). Sijoitussalkun omaisuuslajijakaumassa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia. Vakuutusvelan korkoriskiä on suojattu korkojohdannaisilla. Salkun korko- ja luottoriski säilyi vakaana.

Muu toiminta

Muu toiminta -segmentin keskeiset riskit ovat likviditeettireservin luotto- ja markkinariskit sekä likviditeettiriskit. Merkittävin markkinariskitekijä on luottospreadien muutosten vaikutukset likviditeettireserviin sisältyvien saamistodistusten arvoon.

Likviditeettireservin saamistodistusten markkina-arvoon suhteutettu markkinariski (VaR 95 %) pysyi vakaana katsauskaudella. Omaisuuslajijakaumassa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia.

OP Ryhmä turvaa maksuvalmiutensa OP Yrityspankin ylläpitämällä likviditeettireservillä, joka muodostuu pääasiassa talletuksista keskuspankkiin ja keskuspankkirahoituksen

vakuudeksi kelpaavista saamisista. Likviditeettireservi riittää kattamaan lyhyen aikavälin rahoitustarpeen tiedossa olevien ja ennakoitujen maksuvirtojen sekä likviditeettistresskenaarion osalta. Eräntyneen tukkukannan johdosta likviditeettireservi laski vuodenvaihteesta 1,4 miljardia euroa 20,6 miljardiin euroon.

OP Ryhmän maksuvalmiutta ja likviditeettireservin riittävyyttä seurataan muun muassa maksuvalmiusvaatimusta mittaavalla LCR-suhdeluvulla. Sääntelyn mukaan LCR-suhdeluvun on oltava vähintään 100 prosenttia. OP Ryhmän LCR-suhdeluku oli kesäkuun lopussa 151 prosenttia (143).

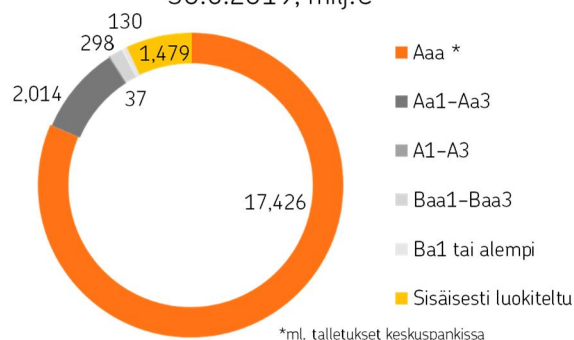
OP Ryhmän pitkäaikaisen rahoituksen riittävyyttä seurataan muun muassa rakenteellista rahoitusriskiä mittaavalla NSFR-suhdeluvulla. Sääntelyssä NSFR-suhdeluvulle ei ole vielä asetettu vähimmäisvaatimusta. OP Ryhmän NSFR-suhdeluku oli toukokuun lopussa nykytulokintojen mukaan 112 prosenttia (111).

Likviditeettireservi

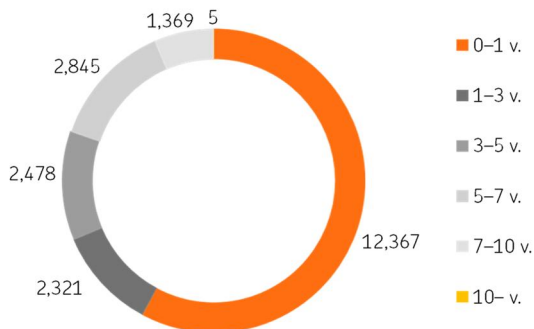
Mrd. €	30.6.2019	31.12.2018	Muutos, %
Talletukset keskuspankissa	10,8	12,2	-11,9
Vakuuskelpoiset saamistodistukset	8,8	9,2	-4,4
Yhteensä	19,6	21,4	-8,7
Ei-vakuuskelpoiset saamiset	1,8	1,3	38,4
Likviditeettireservi markkina-arvo	21,4	22,7	-5,9
Vakuuden aliarvostus (Haircut)	-0,8	-0,7	13,0
Likviditeettireservi vakuusarvo	20,6	22,0	-6,5

Likviditeettireservi sisältää hyvän luottoluokituksen omaavien valtioiden, kuntien, rahoituslaitosten ja yritysten liikkeeseen laskemia saamistodistuksia ja arvopaperistettuja saamia.

Likviditeettireserviin luettavien rahoitusvarojen luottoluokitusjakauma 30.6.2019, milj.€

Likviditeettireserviin luettavien rahoitusvarojen
 maturiteettijakauma 30.6.2019, milj.€

OP Ryhmän keskusrahallaitoksena toimivalle OP Yrityspankki Oyj:lle osuuspankit ja OP Osuuskunta tytäryhtiöineen ovat merkittävä asiakasryhmä. Muu toiminta ja Yrityspankki-segmenttien yhteenlasketuista vastuista 16,3 prosenttia muodostui OP Ryhmän kuuluvien yhteisöjen vastuista. Nämä vastuut kasvoivat katsauskauden aikana 16 miljoonaa euroa eli 0,1 prosenttia. Luottokelpoisuudeltaan osuuspankkien ja OP Osuuskunnan vastuut ovat investointitasoa.

Muun toiminnan vastuut	30.6.2019	31.12.2018
Muun toiminnan kokonaisvastuut*, mrd. euroa	34,5	48,2
Rahoitus- ja vakuutuslaitosten vastuut, mrd. euroa	18,6	18,5
Julkisyhteisöjen vastuut, mrd. euroa	14,7	28,5
Yritys- ja asuntoyhteisövastuut, mrd. euroa	1,2	1,2
josta parhaimmissa luottoluokissa, %	99,9	99,8
josta muissa luottoluokissa, %	0,1	0,2

*Johdannais- ja valuuttatradings sekä joukkolainat siirtyivät 1.1.2019 alkaen Muu toiminta -segmentistä Yrityspankki-segmenttiin. Vertailuluku on oikaistu.

Segmenttien tulos

OP Yrityspankki -konsernin liiketoimintasegmentit ovat Yrityspankki ja Vakuutus. Muu toiminta -segmentissä esitetään liiketoimintasegmentteihin kuulumaton toiminta. Segmenttiraportointi laaditaan noudattaen konsernin tilinpäätöksen laatimisperiaatteita.

Yrityspankki

- Tulos ennen veroja laski 35,6 prosenttia 121 miljoonaan euroon (188).
- Tulosta heikensivät ensimmäisellä vuosineljänneksellä tehdyt johdannaispositioiden arvostusmallien muutokset, vertailukautta pienemmät myyntivoitot ja CVA-arvostus. Kuluja kasvattivat EU:n vakausmaksu ja ICT-kulujen kasvu.
- Luottokanta kasvoi vuodessa 10,5 prosenttia 23,2 miljardiin euroon.
- Saamisten arvonalentumiset heikensivät tulosta 14 miljoonaa euroa (+5). Järjestämättömät saamiset olivat 0,5 prosenttia (0,4) luotto- ja takauskannasta.
- Merkittävimmät kehityspanostukset kohdistuivat rahoituksen ja maksamisen järjestelmien kehittämiseen.

Avainlukuja

Milj. €	1–6/2019	1–6/2018	Muutos, %	1–12/2018
Korkokate	185	169	9,2	349
Nettopalkkiotuotot	5	18	-70,4	21
Sijoitustoiminnan nettotuotot	50	88	-43,3	162
Liiketoiminnan muut tuotot	14	9	53,8	19
Tuotot yhteensä	254	285	-10,7	552
Henkilöstökulut	30	33	-9,9	30
Poistot ja arvonalentumiset	8	6	27,0	16
Liiketoiminnan muut kulut	80	62	28,8	134
Kulut yhteensä	118	102	16,1	180
Saamisten arvonalentumiset	-14	5	-382,1	-12
OP-bonukset	-1			
Tulos ennen veroja	121	188	-35,6	361
Kulu-tuotto-suhde, %	46,5	35,8	10,7**	32,6
Järjestämättömät saamiset luotto- ja takauskannasta, %*	0,5	0,6	-0,1**	0,4
Koko pääoman tuotto (ROA), %	0,68	1,11	-0,43**	1,30
Koko pääoman tuotto ilman OP-bonuksia, %	0,68	1,11	-0,43**	1,30
	30.6.2019	30.6.2018	Muutos, %	31.12.2018
Luottokanta, mrd. €	23,2	21,0	10,5	22,3
Takauskanta, mrd. €	2,6	2,4	9,8	2,6

*Järjestämättömillä saamisilla tarkoitetaan yli 90 päivää erääntyneitä saamia, muita riskillisiksi luokiteltuja saamia sekä tällaisiin saamiin kohdistuneita asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuvia lainanhoitajoustoja.

**Suhdeluvun muutos.

Yrityspankki-segmentti tarjoaa yritys- ja yhteisöasiakkaille rahoitus-, kassanhallintapalveluja sekä ulkomaankaupan rahoituspalveluja. Palvelutarjontaan kuuluvat myös velkaemissioiden järjestäminen, corporate finance -palvelut, custody-, osake-, valuutta-, rahamarkkina- ja johdannaistuotteet sekä sijoitustutkimus. Virossa, Latviassa ja Liettuassa OP Yrityspankilla on sivukonttorit ja rahoitusyhtiötuotteita tarjoavat tytäryhtiöt.

Yrityspankin luottokanta kasvoi vuodessa 10,5 prosenttia 23,2 miljardiin euroon. Takauskanta oli 2,6 miljardia euroa (2,6) ja sitovat nostamattomat luottolimiitit 4,4 miljardia euroa (4,3).

Katsauskaudella OP laajensi OP Autorahoitus -palvelun myös kuluttajien väliseen autokauppaan. OP Autorahoituksen myöntää OP Yrityspankki Oyj. Pääomamarkkinatuotteiden kysyntä kasvoi vertailukaudesta. Korkosuojien ja strukturoitujen sijoitustuotteiden kysyntä kasvoi vertailukaudesta.

Huhtikuussa OP otti käyttöön saapuvat SEPA-pikasiirrot, joiden avulla asiakkaat voivat vastaanottaa reaaliaikaisia maksuja muista rahalaitoksista yhtenäisen euromaksualueen sisällä.

Katsauskauden tulos

Yrityspankin tulos ennen veroja laski 35,6 prosenttia 121 miljoonaan euroon (188). Tuotot laskivat 10,7 prosenttia ja kulut kasvoivat 16,1 prosenttia. Kulu-tuotto-suhde heikkeni vertailukauden tasolta ja oli 46,5 prosenttia (35,8).

Korkokate kasvoi 9,2 prosenttia pääosin luottokannan kasvun seurauksena 185 miljoonaan euroon (169). Nettopalkkiotuotot laskivat 5 miljoonaan euroon (18). Nettopalkkiotuottojen laskuun vaikutti OP Ryhmän sisällä osuuspankeille maksettujen palkkioiden kasvu.

Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat 50 miljoonaa euroa ja pienuivät 43,3 prosenttia vertailukaudesta. Ensimmäisellä vuosineljänneksellä tehdyt johdannaisten arvostusmallien muutokset laskivat sijoitustoiminnan nettotuottoja 24 miljoonaa euroa. Vertailukauden sijoitustoiminnan nettotuottoja kasvatti 15 miljoonan euron yksittäinen myyntivoitto. CVA-arvostus heikensi tulosta 7 miljoonaa euroa, vertailukaudella se paransi tulosta 8 miljoonaa euroa.

Liiketoiminnan muut tuotot olivat 5 miljoonaa euroa vertailukautta suuremmat. Saamisten arvonalentumiset heikensivät katsauskauden tulosta 14 miljoonaa euroa, kun vertailukaudella arvonalentumiset paransivat tulosta 5 miljoonaa euroa. Järjestämättömät saamiset olivat 0,5 (0,4) prosenttia luotto- ja takauksista.

Kulut olivat 118 miljoonaa euroa (102). Henkilöstökulut laskivat 3 miljoonaa euroa vertailukaudesta 30 miljoonaan euroon pienempien eläkekulujen myötä. Liiketoiminnan muut kulut kasvoivat vertailukaudesta 18 miljoonaa euroa. Panostukset kehittämiseen kasvattivat ICT-kuluja. Lisäksi liiketoiminnan muita kuluja kasvatti kirjauskäytäntömuutoksen johdosta EU:n vakausmaksu 7 miljoonaa euroa. Koko vuoden 2019 EU:n vakausmaksu jää kuitenkin vertailuvuotta pienemmäksi.

Vakuutus

- Tulos ennen veroja kasvoi 57,1 prosenttia ja oli 97 miljoonaa euroa (62) sijoitustoiminnan myyntivoittojen kasvettua.
- Vakuutusmaksutuotot laskivat 0,9 prosenttia (ilman vuonna 2018 myytyä Baltian liiketoimintaa kasvoivat 3,6 prosenttia).
- Tuotot sijoitustoiminnasta olivat 44 miljoonaa euroa (21) väliaikainen poikkeusmenettely mukaan lukien. Sijoitustaseen nettotuotto käyvin arvoon oli 51 miljoonaa euroa (14).
- Operatiivinen yhdistetty kulusuhde oli 92,5 prosenttia (91,9) ja operatiivinen riskisuhde 64,4 prosenttia (64,4). Operatiivinen toimintakulusuhde oli 28,2 prosenttia (27,4).
- Kehityspanostukset kohdistuivat sähköisten palveluiden kehittämiseen ja aloitettuun perusjärjestelmämuutokseen.

Avainlukuja

Milj. €	1–6/2019	1–6/2018	Muutos, %	1–12/2018
Vakuutusmaksutuotot	726	733	-0,9	1 466
Korvauskulut	459	460	-0,2	917
Vakuutuskate	267	273	-2,2	549
Vahinkovakuutuksen nettopalkkiotuotot	-23	-28	-16,4	-53
Terveys ja hyvinvointi, nettopalkkiotuotot	5	5	-8,8	12
Nettopalkkiotuotot	-18	-22	-18,3	-41
Sijoitustoiminnan nettotuotot	88	25	254,3	9
Muut nettotuotot	4	-5	-175,7	6
Tuotot yhteensä	342	271	26,1	522
Henkilöstökulut	66	60	10,2	124
Poistot ja arvonalentumiset	17	29	-43,5	65
Liiketoiminnan muut kulut	116	115	1,2	230
Kulut yhteensä	199	204	-2,6	419
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-1	-1	5,2	-2
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)	-44	-4	-	19
Tulos ennen veroja	97	62	57,1	120
Koko pääoman tuotto (ROA), %	2,79	1,75	1,04*	2,01
Koko pääoman tuotto ilman OP-bonusia, %	2,82	1,78	1,04*	2,04
Operatiivinen yhdistetty kulusuhde, %	92,5	91,9		92,0
Operatiivinen riskisuhde, %	64,4	64,4		64,5
Operatiivinen toimintakulusuhde, %	28,2	27,4		27,4

* Suhdeluvun muutos.

Vakuutus-segmentti tarjoaa vahinkovakuutuspalveluita, ja toimintaa harjoitetaan Suomessa kolmessa yhtiössä. Pohjola Vakuutus Oy on yleisvahinkovakuutusyhtiö, A-Vakuutus Oy on keskittynyt ammattiliikenteen vahinkovakuuttamiseen ja Vakuutusosakeyhtiö Eurooppalainen matkavakuuttamiseen. Vahinkovakuutuksen tuotteisiin kuuluvat yritys- ja yksityisasiakkaille myytävät vahinkovakuutukset. Vakuutukseen kuuluu myös Pohjola Sairaala Oy, jolla on viisi Pohjola Sairaala.

OP Ryhmä otti käyttöön Pohjola-brändin vahinkovakuutusliiketoiminnassa 1.6.2019 lukien, jolloin OP Vakuutus Oy:n toiminimi muuttui Pohjola Vakuutus Oy:ksi. Samanaikaisesti Pohjola Terveys Oy:n toiminimi muuttui Pohjola Sairaala Oy:ksi.

Pohjola Sairaala on tarkentanut strategiaansa ja keskittyy jatkossa ortopediaan ja urheiluklinikatoimintaan. Osana

muutosta Pohjola Sairaala myi työterveyspalveluliiketoiminnan Mehiläiselle 1.6.2019.

Sekä henkilö- että yritysasiakkaiden vakuutusmaksutuotot kasvoivat katsauskaudella. Maksutuotot kasvoivat yhteensä 3,6 prosenttia ilman vertailukauteen sisältyneitä myydyin Baltian liiketoiminnan maksutuottoja.

Asiakkaat ovat olleet tyytyväisiä Pohjola Sairaalan palveluihin. Leikkausasiakkaiden antama NPS-luku oli tammi-kesäkuussa 97 (97).

Merkittävimmät kehityspanostukset kohdistuivat sähköisten asiointi- ja ostopalvelujen kehittämiseen sekä aloitettuun perusjärjestelmien uudistamiseen. Ajoneuvovakuutusasiakkaille lanseerattiin uusi 24/7-hätäpalvelu ajoneuvojen kaskovahinkojen hoitoon.

Katsauskauden tulos

Tulos ennen veroja oli 97 miljoonaa euroa (62). Vakuutuskate laski 2,2 prosenttia 267 miljoonaan euroon.

Operatiivinen yhdistetty kulusuhde oli 92,5 prosenttia (91,9). Operatiiviset tunnusluvut eivät sisällä poistoja yrityskauppojen yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä.

Vakuutusmaksutuotot

Milj. €	1-6/2019	1-6/2018	Muutos, %
Henkilöasiakkaat	406	391	3,7
Yritysassiakkaat	321	309	3,6
Baltia		32	
Yhteensä	726	733	-0,9

Maksutuotot kasvoivat 3,6 prosenttia ilman vertailukauteen sisältyneitä Baltian maksutuottoja.

Korvauskulut ilman Baltiaa kasvoivat 4,1 prosenttia. Tammi-kesäkuussa kirjattiin 40 uutta omaisuuden ja toiminnan suurvahinkoa (57), joiden omalla vastuulla oleva korvausmeno oli yhteensä 38 miljoonaa euroa (57). Tähän luokkaan kuuluvat yli 0,3 miljoonan euron vahingot. Lakisäätteisten eläkkeiden korvausvastuun muutos heikensi tulosta 1 miljoona euroa (6).

Muutokset aiempina vuosina tapahtuneisiin vahinkoihin heikensivät vakuusteknistä katetta 1 miljoona euroa (5). Vertailukaudella muutokset puolestaan paransivat vakuusteknistä katetta 16 miljoonaa euroa. Vahinkovakuutuksen operatiivinen riskisuhde ilman korvausten välillisiä hoitokuluja oli 64,4 prosenttia (64,4).

Kulut laskivat 2,6 prosenttia ja olivat 5 miljoonaa euroa pienemmät kuin vertailukaudella. Vertailukauteen sisältyi 6,5 miljoonaa euroa myydyin Baltian liiketoiminnan kuluja. Operatiivinen toimintakulusuhde, joka sisältää myös korvausten välilliset hoitokulut, oli 28,2 prosenttia (27,4).

Sijoitustoiminta

Tuotot sijoitustoiminnasta

Milj. €	1-6/2019	1-6/2018
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	31	21
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti	70	15
Jaksotettu hankintameno	1	2
Vahinkovakuutuserät	-14	-14
Osakkuusyhtiöt	0	1
Sijoitustoiminnan nettotuotot	88	25
Väliaikainen poikkeusmenettely	-44	-4
Yhteensä	44	21

Vahinkovakuutuksen sijoitustoiminnan tunnuslukuja

Milj. €	1-6/2019	1-6/2018
Sijoitustaseen nettotuotto, milj. €* Sijoitusten tuotto käyvin arvoin, % Korkosijoitusten Running Yield, %	51 6,7 1,5	14 0,7 1,5
	30.6.2019	31.12.2018
Sijoituskanta, milj. € Investointitasolle luokiteltujen sijoitusten osuus, % A-luokiteltuja saamisia, vähintään, % Modifioitu duraatio, %	3 860 92 62 4,5	3 730 94 62 4,3

* Sijoitustaseen nettotuotto on laskettu vähentämällä koko sijoitusomaisuuden tuotoista markkinaehtoisien vakuutusvelan arvomuutos.

Muu toiminta

- Tulos ennen veroja oli -31 miljoonaa euroa (-6). Tulosta heikensivät sekä korkokate että sijoitustoiminnan nettotuotot.
- Sijoitustoiminnan nettotuottoja laskivat vertailukautta pienemmät saamistodistusten myyntivoitot ja osinkotuotot.
- Maksuvalmius ja rahoituksen saatavuus säilyivät hyvänä.

Avainlukuja

Milj. €	1–6/2019	1–6/2018	Muutos, %	1–12/2018
Korkokate	-37	-24	-	-54
Nettopalkkiotuotot	-1	-1	-	-1
Sijoitustoiminnan nettotuotot	11	24	-52,9	27
Liiketoiminnan muut tuotot	3	3	2,5	6
Tuotot yhteensä	-23	3	-897,7	-21
Henkilöstökulut	1	3	-62,9	5
Muut kulut	8	6	17,5	14
Kulut yhteensä	9	9	-5,0	20
Saamisten arvonalentumiset	1	0	837,1	-1
Tulos ennen veroja	-31	-6	-	-42
Saamiset ja velat yhteenliittymän keskusyhteisölle ja jäsenluottolaitoksille, nettorahoitusasema, mrd. €	-3,3	-2,3	43,1	-1,2

Muuhun toimintaan on keskitetty OP Ryhmää tukevat toiminnot kuten keskuspankki ja likviditeettireservi. Muun toiminnan vastuulla on myös jäsenluottolaitosten ja keskusyhteisökonsernin rahoituksen ja maksuvalmiuden hallinta. Se vastaa myös ryhmän tukkuvarainhankinnasta yhdessä OP-Asuntoluottopankki Oyj:n kanssa. Liiketoiminnan nettotuotot muodostuvat pääosin korkokatteesta ja sijoitustoiminnan nettotuotoista. Sen merkittävimmät riskilajit ovat markkinariskit ja luottoriski. Muussa toiminnassa esitetään lisäksi ne tuotot, kulut, sijoitukset ja pääomat, joita ei ole kohdistettu liiketoimintasegmenteille.

Katsauskauden tulos

Konsernin sisäistä toimintamallia on katsauskauden alusta muutettu siirtämällä korko- ja valuuttatradings sekä joukkovelkakirjalainakaupankäynti Muu toiminta -segmentistä Yrityspankki-segmenttiin. Lisäksi kaksi tytäryhtiötä on siirretty Vakuutus-segmenttiin. Vertailutiedot on oikaistu.

Muu toiminta -segmentin tulos ennen veroja oli 31 miljoonaa euroa negatiivinen (-6). Tulos ennen veroja käyvin arvoin oli 15 miljoonaa euroa negatiivinen (-51).

Tukkuvarainhankinnan ja likviditeetin kustannukset heikensivät korkokatetta vertailukaudesta.

Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat 11 miljoonaa euroa (24). Sijoitustoiminnan nettotuotot sisälsivät saamistodistusten myyntivoittoja 6 miljoonaa euroa (18) ja osinkotuottoja 0 miljoonaa euroa (4).

OP Yrityspankin rahoituksen saatavuus säilyi hyvänä. OP Yrityspankki laski liikkeeseen pitkäaikaisia senior-ehtoisia joukkovelkakirjalainoja tammi-kesäkuussa yhteensä 0,8 miljardia euroa, josta helmikuussa laskettiin kansainvälisillä pääomamarkkinoilla liikkeeseen 500 miljoonan euron senior-ehtoinen vakuudeton vihreä joukkovelkakirjalaina, jonka maturiteetti on viisi vuotta. Ensimmäinen vihreä joukkovelkakirjalaina suunnattiin kansainvälisille vastuullisille instituutio-sijoittajille ja sen kautta hankitut varat kohdistetaan kestävään yritysrahoitukseen. Rahoitettavia toimialoja ovat uusiutuva energia, ympäristöystävällinen rakentaminen (green buildings) ja kestävä maankäyttö kestävä metsätalouden avulla.

Kesäkuussa laskettiin liikkeeseen ensimmäinen uuden huonomman etuoikeuden luokan (senior non-preferred) 500 miljoonan euron joukkovelkakirjalaina, jonka maturiteetti on viisi vuotta. Senior non-preferred -joukkovelkakirjalainat kattavat kriisinhallintaviranomaisen OP Ryhmälle asettamaa omien varojen ja alentamiskelpoisten velkojen (MREL) vaatimusta.

Senior-ehtoisen tukkuvarainhankinnan velkakirjojen sekä TLTRO-II-rahoituksen keskimarginaali oli kesäkuussa 18 korkopistettä (14).

Yhteenliittymän keskusyhteisön ja jäsenluottolaitosten sijoitukset OP Yrityspankkiin olivat katsauskauden päättyessä 3,3 miljardia euroa suuremmat kuin niiden keskuspankista ottama rahoitus. Nettoaseman kehitykseen on vaikuttanut erityisesti OP-Asuntoluottopankin katettu joukkovelkakirjalainahankinta, joka ohjautuu aiempaa enemmän osuuspankkien sijoituksina keskuspankkiin.

Konsernin rakennejärjestelyt

Pohjola Vakuutus Oy ja Vakuutusosakeyhtiö Eurooppalainen ovat 15.3.2019 hyväksyneet sulautumissuunnitelman, jonka mukaan Vakuutusosakeyhtiö Eurooppalainen sulautuu Pohjola Vakuutus Oy:öön. Sulautumisen täytäntöönpanon suunniteltu rekisteröintiajankohta on 31.10.2019. Sulautuminen edellyttää Finanssivalvonnan suostumusta.

Pohjola Vakuutus Oy ja A-Vakuutus Oy ovat 29.5.2019 hyväksyneet sulautumissuunnitelman, jonka mukaan A-Vakuutus Oy sulautuu Pohjola Vakuutus Oy:öön. Sulautumisen täytäntöönpanon suunniteltu rekisteröintiajankohta on 30.3.2020. Sulautuminen edellyttää Finanssivalvonnan suostumusta.

OP Yrityspankki Oyj ja sen täysin omistama tytäryhtiö OP Säilytys Oy ovat 24.4.2019 ja 23.4.2019 tehneet päätöksen arvopapereiden säilytys- ja selvitysliiketoiminnan sekä säilytysyhteisöliiketoiminnan luovutuksesta OP Yrityspankki Oyj:stä OP Säilytys Oy:lle. Liiketoimintasiirto on tarkoitus toteuttaa 1.11.2019. Siirrolla ei ole vaikutusta tulokseen ennen veroja.

OP Yrityspankki Oyj hyväksyi 18.6.2019 OP Osuuskunnan täysin omistaman Checkout Finland Oy:n sulautumissuunnitelman OP Yrityspankki Oyj:öön, jonka suunniteltu rekisteröitymisajankohta on 31.12.2019. Sulautumissuunnitelma hyväksyttiin Checkout Finland Oy:n hallituksessa 11.6.2019. Sulautumisella ei ole vaikutusta tulokseen ennen veroja. Sulautuminen toteutetaan konsernirakenteen selkiyttämiseksi ja hallinnon yksinkertaistamiseksi.

Hallinnointi ja johto

Hallituksen jäsenet Tony Vepsäläinen ja Tiia Tuovinen erosivat hallituksen jäsenyydestä 30.6.2019. Hallituksen uusiksi jäseniksi valittiin 1.7.2019 alkaen OP Turun Seudun toimitusjohtaja Olli-Pekka Saario ja OP Keski-Suomen toimitusjohtaja Pasi Sorri.

Henkilöstö ja palkitseminen

Henkilömäärä kasvoi vuodenvaihteesta vakuutustoiminnassa, joissa henkilöstön määrää kasvattivat pääosin ryhmän sisäiset järjestelyt. Konsernin henkilömäärää kasvattivat toisella vuosineljänneksellä myös kesätyöntekijät.

Henkilöstö katsauskauden lopussa

	30.6.2019	31.12.2018
Yrityspankki	743	679
Vakuutus	2 032	1 791
Muu toiminta	33	36
Yhteensä	2 808	2 507

OP Ryhmän ja OP Yrityspankin muuttuva palkitseminen jakautuu lyhyen aikavälin yrityskohtaiseen palkitsemiseen sekä ryhmätasoiseen pitkän aikavälin palkitsemiseen. OP Ryhmän ryhmätasoinen pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmä muodostuu johdolle tarkoitetusta kannustinjärjestelmästä sekä muulle henkilöstölle tarkoitetusta henkilöstörahosta. Kannustinjärjestelmiä laadittaessa on otettu huomioon finanssi- ja rahoitusalan palkitsemisjärjestelmiä koskeva sääntely.

Vuosille 2017–19 on vahvistettu johdon pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmä. Palkitsemisjärjestelmä 2017–19 noudattelee edellisen kolmivuotisen ansaintajakson pääperiaatteita. Lisäksi henkilöstölle suunnattu OP Ryhmän henkilöstörahoston palkitsemisjärjestelmä jatkuu vuoden ansaintajaksoin.

Pitkän aikavälin tavoitemittareiksi OP Osuuskunnan hallintoneuvosto on asettanut OP Ryhmän tuloksen ennen veroja, asiakaskokemuksen sekä mobiiliasioinnin kasvun (digitaalinen asiointi). Ryhmätasoiset tavoitteet ovat yhtenevät johdon kannustinjärjestelmässä ja OP Ryhmän henkilöstörahostossa.

OP Ryhmän keskusyhteisön hallintoneuvosto päätti 12.6.2019, että koko henkilöstön palkitsemisjärjestelmää uudistetaan vuodesta 2020 alkaen.

Konsernin tuloslaskelma

Milj. €	Lite	1-6/ 2019	1-6/ 2018	4-6/ 2019	4-6/ 2018
Korkokate	3	136	134	69	69
Vakuutuskate	4	267	273	158	144
Nettopalkkiotuotot	5	-15	-6	-10	-2
Sijoitustoiminnan nettotuotot	6	150	138	64	64
Liiketoiminnan muut tuotot		30	16	20	4
Tuotot yhteensä		568	555	302	279
Henkilöstökulut		97	96	51	50
Poistot ja arvonalentumiset		25	36	13	21
Liiketoiminnan muut kulut	7	199	180	97	96
Kulut yhteensä		321	311	161	167
Saamisten arvonalentumiset	8	-13	5	-9	-5
OP-bonukset omistaja-asiakkaille		-2	-1	-1	0
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)		-44	-4	-6	-13
Tulos ennen veroja		187	244	124	94
Tuloverot		34	47	21	17
Kauden tulos		154	196	103	77
Jakautuminen:					
Emoyhtiön omistajien osuus tilikauden tuloksesta		152	193	102	76
Määräysvallattomien omistajien osuus tilikauden tuloksesta		2	4	1	1
Kauden tulos		154	196	103	77

Konsernin laaja tuloslaskelma

Milj. €	1-6/ 2019	1-6/ 2018	4-6/ 2019	4-6/ 2018
Kauden tulos	154	196	103	77
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi				
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat voitot/(tappiot)	-13	7	-8	4
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi				
Käyvän arvon rahaston muutos				
Käypään arvoon arvostamisesta	89	-59	38	-22
Rahavirran suojauksesta	0	-1	0	1
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)	45	4	6	13
Muuntoerot	0	0	0	0
Tuloverot				
Eristä, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi				
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvista voitoista/(tappioista)	3	-1	2	-1
Eristä, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi				
Käypään arvoon arvostamisesta	-18	12	-8	4
Rahavirran suojauksesta	0	0	0	0
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)	-9	-1	-1	-3
Kauden laaja tulos	251	157	132	74
Kauden laajan tuloksen jakautuminen:				
Emoyhtiön omistajien osuus tilikauden laajasta tuloksesta	248	153	131	73
Määräysvallattomien omistajien osuus tilikauden laajasta tuloksesta	2	4	1	1
Yhteensä	251	157	132	74

Konsernitase

Milj. €	Liite	30.6.2019	31.12.2018
Käteiset varat		10 468	12 239
Saamiset luottolaitoksilta		9 044	9 726
Johdannaissopimukset	16	4 719	3 663
Saamiset asiakkailta	18	23 212	22 351
Sijoitusomaisuus		17 112	16 353
Aineettomat hyödykkeet		718	722
Aineelliset hyödykkeet		121	117
Muut varat		1 804	1 489
Verosaamiset		74	65
Varat yhteensä		67 273	66 725
Velat luottolaitoksille		17 159	15 575
Johdannaissopimukset		4 209	3 287
Velat asiakkaille		13 996	16 422
Vakuutusvelka	9	3 441	3 157
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	10	20 184	20 338
Varaukset ja muut velat		2 147	1 897
Verovelat		443	421
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		1 473	1 482
Velat yhteensä		63 052	62 577
Oma pääoma			
Emoyhtiön omistajien osuus			
Osakepääoma		428	428
Käyvän arvon rahasto	11	95	-12
Muut rahastot		1 093	1 093
Kertyneet voittovarot		2 528	2 559
Määräysvallattomien omistajien osuus		78	80
Oma pääoma yhteensä		4 221	4 147
Velat ja oma pääoma yhteensä		67 273	66 725

Konsernin oman pääoman muutoslaskelma

Omistajille kuuluva oma pääoma

Milj. €	Osake- pääoma	Käyvän arvon rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	Yhteensä	Määräysval- lattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2019	428	-12	1 093	2 559	4 067	80	4 147
Tilikauden laaja tulos		107		141	248	2	251
Kauden tulos				152	152	2	154
Muut laajan tuloksen erät		107		-10	97		97
Voitonjako				-173	-173	-5	-177
Muut			0	0	0	0	0
Oma pääoma 30.6.2019	428	95	1 093	2 528	4 143	78	4 221

Omistajille kuuluva oma pääoma

Milj. €	Osake- pääoma	Käyvän arvon rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	Yhteensä	Määräysval- lattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 31.12.2017	428	164	1 093	2 404	4 089	60	4 149
IFRS 9 -siirtymän vaikutus 1.1.2018		-46		2	-45		-45
Oma pääoma 1.1.2018	428	118	1 093	2 406	4 044	60	4 104
Tilikauden laaja tulos		-45		198	153	4	157
Kauden tulos				193	193	4	196
Muut laajan tuloksen erät		-45		6	-39		-39
Voitonjako				-211	-211		-211
Muut			0	0	0	6	6
Oma pääoma 30.6.2018	428	73	1 093	2 393	3 987	70	4 056

Konsernin rahavirtalaskelma

Milj. €	1-6/ 2019	1-6/ 2018
Liiketoiminnan rahavirta		
Tilikauden tulos	154	196
Tilikauden tulokseen tehdyt oikaisut	111	187
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-1 048	226
Saamiset luottolaitoksilta	451	1 156
Johdannaissopimukset	-39	-47
Saamiset asiakkailta	-848	-900
Sijoitusomaisuus	-206	205
Muut varat	-406	-189
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	-687	-16
Velat luottolaitoksille	1 370	173
Johdannaissopimukset	17	-5
Velat asiakkaille	-2 425	-234
Vakuutusvelka	119	33
Varaukset ja muut velat	231	17
Maksetut tuloverot	-45	-41
Saadut osingot	13	20
A. Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	-1 501	573
Investointien rahavirta		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-18	-25
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	1	4
B. Investointien rahavirta yhteensä	-17	-21
Rahoituksen rahavirrat		
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, lisäykset	15 417	13 686
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, vähennykset	-15 728	-11 380
Maksetut osingot	-173	-211
C. Rahoituksen rahavirta yhteensä	-483	2 095
Rahavarojen nettomuutos (A+B+C)	-2 002	2 647
Rahavarat tilikauden alussa	13 355	13 575
Rahavarat tilikauden lopussa	11 353	16 222
Saadut korot	532	555
Maksetut korot	-424	-453
Rahavarat		
Käteiset varat	10 468	15 578
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	885	644
Yhteensä	11 353	16 222

Segmenttikohtaiset tiedot

Segmenttien pääomitus perustuu luottolaitoslain mukaiseen OP Ryhmän vakavaraisuuslaskelmaan. Yrityspankki-segmentille on kohdistettu pääomia siten, että Ydinvakavaraisuus (CET1) on 22 prosenttia (21). Vakuutus-segmentille on kohdistettu pääomia siten, että Solvenssisuhde (SII) on 120 prosenttia (120). Pääomien allokoinnilla on vaikutusta segmentin maksamiin konsernin sisäisiin korkoihin.

Tulos tammi-kesäkuu 2019, milj. €	Yritys- pankki	Vakuutus	Muu toiminta	Konserni- eliminoinnit	Konserni yhteensä
Korkokate	185	-10	-37	-2	136
- josta sisäiset nettotulokset ennen veroja	-1	-7	8		
Vakuutuskate		267		0	267
Nettopalkkiotuotot	5	-18	-1	-1	-15
Sijoitustoiminnan nettotuotot	50	88	11	0	150
Liiketoiminnan muut tuotot	14	14	3	-1	30
Tuotot yhteensä	254	342	-23	-5	568
Henkilöstökulut	30	66	1	0	97
Poistot ja arvonalentumiset	8	17	1	0	25
Liiketoiminnan muut kulut	80	116	7	-5	199
Kulut yhteensä	118	199	9	-5	321
Saamisten arvonalentumiset	-14	0	1		-13
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-1	-1			-2
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)		-44			-44
Tulos ennen veroja	121	97	-31		187

Tulos tammi-kesäkuu 2018, milj. €	Yritys- pankki	Vakuutus	Muu toiminta	Konserni- eliminoinnit	Konserni yhteensä
Korkokate	169	-9	-24	-2	134
- josta sisäiset nettotulokset ennen veroja	-2	-6	8		
Vakuutuskate		273		-1	273
Nettopalkkiotuotot	18	-22	-1	-1	-6
Sijoitustoiminnan nettotuotot	88	25	24	0	138
Liiketoiminnan muut tuotot	9	4	3	-1	16
Tuotot yhteensä	285	271	3	-4	555
Henkilöstökulut	33	60	3	0	96
Poistot ja arvonalentumiset	6	29	0	0	36
Liiketoiminnan muut kulut	62	115	6	-4	180
Kulut yhteensä	102	204	9	-4	311
Saamisten arvonalentumiset	5	0	0		5
OP-bonukset omistaja-asiakkaille		-1			-1
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)		-4			-4
Tulos ennen veroja	188	62	-6		244

Tase 30.6.2019, milj. €	Yritys- pankki	Vakuutus	Muu toiminta	Konserni- eliminoinnit	Konserni yhteensä
Käteiset varat	18	371	10 446	-367	10 468
Saamiset luottolaitoksilta	89	24	8 960	-29	9 044
Johdannaissopimukset	4 430	124	171	-6	4 719
Saamiset asiakkailta	23 978	0	35	-802	23 212
Sijoitusomaisuus	1 181	3 770	12 195	-34	17 112
Aineettomat hyödykkeet	49	650	19		718
Aineelliset hyödykkeet	2	117	2		121
Muut varat	712	848	248	-5	1 804
Verosaamiset	0	13	60		74
Varat yhteensä	30 460	5 917	32 137	-1 241	67 273
Velat luottolaitoksille	766		17 196	-802	17 159
Johdannaissopimukset	3 789	13	416	-10	4 209
Velat asiakkaille	10 396	136	3 859	-395	13 996
Vakuutusvelka		3 441			3 441
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	1 022		19 196	-33	20 184
Varaukset ja muut velat	724	590	833	-1	2 147
Verovelat	1	90	352	0	443
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	-31	135	1 369		1 473
Velat yhteensä	16 667	4 405	43 221	-1 241	63 052
Oma pääoma					4 221

Tase 31.12.2018, milj. €	Yritys- pankki	Vakuutus	Muu toiminta	Konserni- eliminoinnit	Konserni yhteensä
Käteiset varat	19	249	12 199	-227	12 239
Saamiset luottolaitoksilta	116	15	9 614	-18	9 726
Johdannaissopimukset	3 448	32	185	-3	3 663
Saamiset asiakkailta	23 009	0	21	-679	22 351
Sijoitusomaisuus	878	3 633	11 878	-35	16 353
Aineettomat hyödykkeet	52	646	23	0	722
Aineelliset hyödykkeet	0	114	2	0	117
Muut varat	-180	749	1 116	-197	1 489
Verosaamiset	0	12	53	0	65
Varat yhteensä	27 341	5 451	35 092	-1 159	66 725
Velat luottolaitoksille	606		15 647	-679	15 575
Johdannaissopimukset	3 025	11	259	-9	3 287
Velat asiakkaille	11 442	136	5 089	-246	16 422
Vakuutusvelka		3 157			3 157
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	1 011		19 362	-34	20 338
Varaukset ja muut velat	609	561	919	-192	1 897
Verovelat	1	67	353	0	421
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	-24	135	1 371		1 482
Velat yhteensä	16 670	4 067	43 000	-1 159	62 577
Oma pääoma					4 147

Liitetaulukot

1. Laatumisperiaatteet
2. Tunnusluvut ja niiden laskentakaavat
3. Korkokate
4. Vakuutuskate
5. Nettopalkkiotuotot
6. Sijoitustoiminnan nettotuotot
7. Liiketoiminnan muut kulut
8. Saamisten arvonalentumiset
9. Vakuutustoiminnan velat
10. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
11. Käyvän arvon rahasto verojen jälkeen
12. Annetut vakuudet
13. Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu
14. Toistuvasti käypään arvoon arvostettujen rahoitusinstrumenttien ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti
15. Taseen ulkopuoliset sitoumukset
16. Johdannaissopimukset
17. Rahoitusvarat ja -velat, jotka on vähennetty toisistaan tai joita koskee toimeenpantavissa oleva yleinen nettoutusjärjestely
18. Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta sekä ongelmasaamiset
19. Vakuutus-segmentin sijoitusten jakauma
20. Luottolaitosvakavaraisuus
21. Vastuut luottoluokittain
22. Vakuutusyhtiöiden vakavaraisuus
23. Lähipiiriliiketoimet

Liite 1. Laatimisperiaatteet

Puolivuosikatsaus on laadittu IAS 34 -standardin Osavuosisikatsaukset ja vuoden 2018 tilinpäätöksessä esitettyjen laatimisperiaatteiden mukaan.

Puolivuosikatsaus on tilintarkastamaton. Kaikki puolivuosisikatsauksen luvut on pyöristetty, joten yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluovusta.

Puolivuosikatsaus on julkaistu suomen, englannin ja ruotsin kielellä. Suomenkielinen puolivuosisikatsaus on virallinen, jota käytetään, mikäli havaitaan ristiriitaisuutta kieliversioiden välillä.

Esittämistavan muutokset

Aiemmin korkokatteessa esitetyt kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien saamistodistusten ja johdannaisten korkotuotot ja -kulut on esitetty 1.1.2019 lähtien sijoitustoiminnan nettotuotoissa. Muutos on tehty takautuvasti. Vertailukauden 1–6/2018 korkokatteesta siirrettiin nettokorkoja yhteensä 7 miljoonaa euroa sijoitustoiminnan nettotuotoihin (10 miljoonaa euroa 1–12/2018). Muutoksen yhteydessä täsmennettiin myös korkokatteen sisällä olevien erien esittämistä.

Aiemmin muissa varoissa ja veloissa esitetyt kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien saamistodistusten ja johdannaisten siirtyvät korot on esitetty 1.1.2019 lähtien taseen johdannaissopimukset-erissä. Samalla tarkennettiin näiden sopimusten korkojen netotusmenettelyä. Muutos on tehty takautuvasti. Muutoksen seurauksena vertailukauden 31.12.2018 taseen vastaavien muut saamiset pienenisivät 159 miljoonaa euroa, sijoitusomaisuus kasvoi 3 miljoonaa euroa ja johdannaissopimukset kasvoivat 171 miljoonaa euroa. Taseen vastattavien varaukset ja muut velat pienenisivät 231 miljoonaa euroa, johdannaissopimukset kasvoivat 244 miljoonaa euroa ja yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat kasvoivat 2 miljoonaa euroa. Muutosten seurauksena taseen määrä kasvoi yhteensä 15 miljoonaa euroa 31.12.2018.

Korvauksellittelyn yhteydessä yhtiön haltuun otettu vahingoittunut omaisuus tai vahinkoihin liittyvät riidattomat regressisaamiset vähennetään vakuutusvelasta 1.1.2019 lähtien. Aiemmin erät, 62 miljoonaa euroa, esitettiin taseen muissa varoissa.

IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardin käyttöönotto 1.1.2019

OP Yrityspankki otti käyttöön 1.1.2019 alkaen IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardin, jonka mukaan vuokralle otetut vuokrasopimukset on kirjattu taseeseen käyttöoikeusomaisuuseräksi ja vuokrasopimusvelaksi. OP Yrityspankki sovelsi siirtymässä rajoitetusti takautuvaa menetelmää, ja täten se ei oikaissut vertailuvuoden tietoja. Standardiin siirtymän vaikutukset ja siirtymälaskelma on esitetty OP Yrityspankin vuoden 2018 tilinpäätöksen liitetiedoissa. Vuokralle otetut sopimukset ovat pääosin toimitilojen vuokrasopimuksia. Vuokralle otetut käyttöoikeusomaisuuserät esitetään aineellisissa hyödykkeissä, ja ne poistetaan pääsääntöisesti vuokra-aikana. Vastaava vuokrasopimusvelka esitetään varauksissa ja muissa veloissa sekä niiden korkokulut korkokatteessa. Johdon harkintaa on käytetty arvioitaessa toistaiseksi voimassa olevien vuokrasopimusten vuokra-aikaa ja määriteltäessä lisäluoton koroksi OP Ryhmän keskuspankin noteeraama korko, jolla keskuspankki antaa luottoa osuuspankeille ja OP Ryhmän tytäryrityksille. Käyttöoikeusomaisuuserä oli 7 miljoonaa euroa 30.6.2019.

Uudet segmentit 1.1.2019

OP Ryhmän keskusyhteisön hallintoneuvosto päätti 6.6.2018 OP Ryhmän keskusyhteisön johtokunnan uudesta työnjaosta, mikä muutti segmenttirakennetta vuoden 2019 alusta. OP Yrityspankki siirtyi julkaistavassa osavuosisikatsaus- ja tilinpäätösraportoinnissa uusien segmenttien mukaiseen raportointiin vuoden 2019 ensimmäisestä osavuosisikatsauksesta lukien. Vertailuvuoden 2018 segmenttitiedot on oikaistu vastaamaan uutta segmenttijakoa. Liiketoimintasegmenttien kuvaukset on esitetty osavuosisikatsauksessa 1.1.–31.3.2019.

Liite 2. Tunnusluvut ja niiden laskentakaavat

	1-6/2019	1-6/2018
Oman pääoman tuotto (ROE), %	7,4	9,7
Oman pääoman tuotto käyvin arvoin, %	12,4	5,1
Koko pääoman tuotto (ROA), %	0,5	0,6
Kulujen osuus tuotoista, %	56,5	56,5
Järjestämättömät saamiset luotto- ja takauskannasta, %	0,5	0,6
Henkilöstö keskimäärin	2 686	2 658

VAIHTOEHTOISET TUNNUSLUVUT

Vaihtoehtoisia tunnuslukuja esitetään kuvaamaan liiketoiminnan taloudellista kehitystä ja parantamaan vertailukelpoisuutta eri raportointikausien välillä.

Käytettyjen vaihtoehtoisten tunnuslukujen laskentakaavat on esitetty alla.

Oman pääoman tuotto (ROE), %	$\frac{\text{Tilikauden tulos}}{\text{Oma pääoma (kauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$
Oman pääoman tuotto (ROE) käyvin arvoin, %	$\frac{\text{Tilikauden laaja tulos}}{\text{Oma pääoma (kauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$
Oman pääoman tuotto (ROE) ilman OP-bonuksia, %	$\frac{\text{Tilikauden tulos} + \text{OP-bonukset}}{\text{Oma pääoma (kauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$
Koko pääoman tuotto (ROA), %	$\frac{\text{Tilikauden tulos}}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin (kauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$
Koko pääoman tuotto (ROA) ilman OP-bonuksia, %	$\frac{\text{Tilikauden tulos} + \text{OP-bonukset}}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin (kauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$
Kulujen osuus tuotoista, %	$\frac{\text{Kulut yhteensä}}{\text{Tuotot yhteensä}} \times 100$
Järjestämättömät saamiset luotto- ja takauskannasta, %	$\frac{\text{Järjestämättömät saamiset (netto)}}{\text{Luotto- ja takauskanta katsauskauden lopussa}} \times 100$
Tappiota koskevan vähennyserän kattavuusaste (coverage ratio), %	$\frac{\text{Tappiota koskeva vähennyserä}}{\text{Saamiset asiakkailta (taseen ja taseen ulkopuoliset erät)}} \times 100$
Vahinkovakuutus:	
Operatiivinen vahinkosuhte, %	$\frac{\text{Korvauskulut pl. laskuperustemuutokset}}{\text{Vakuutusmaksutuotot pl. laskuperustemuutokset (netto)}} \times 100$
Operatiivinen liikekulusuhde, %	$\frac{\text{Liikekulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot pl. laskuperustemuutokset (netto)}} \times 100$
Operatiivinen yhdistetty kulusuhde	Operatiivinen vahinkosuhte + operatiivinen liikekulusuhde Operatiivinen riskisuhte + operatiivinen toimintakulusuhde
Operatiivinen riskisuhte (ilman perustekorkokulua), %	$\frac{\text{Korvaukset pl. korvausten selvittelykulut ja laskuperustemuutokset}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (netto) pl. laskuperustemuutokset}} \times 100$
Operatiivinen toimintakulusuhde, %	$\frac{\text{Liikekulut ja korvausten selvittelykulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (netto) pl. laskuperustemuutokset}} \times 100$

ERILLISLASKENTAAN PERUSTUVAT TUNNUSLUVUT

Vakavaraisuussuhde, %	$\frac{\text{Omat varat yhteensä}}{\text{Kokonaisriski}}$ x 100
Tier 1 -vakavaraisuussuhde, %	$\frac{\text{Ensisijainen pääoma (Tier 1)}}{\text{Kokonaisriski}}$ x 100
Ydinpääoma (CET1) vakavaraisuussuhde, %	$\frac{\text{Ydinpääoma (CET1)}}{\text{Kokonaisriski}}$ x 100
Solvenssisuhde, %	$\frac{\text{Omat varat}}{\text{Vakavaraisuuspääomavaatimus (SCR)}}$ x 100
Vähimmäisomavaraisuusaste (leverage ratio), %	$\frac{\text{Ensisijainen pääoma (T1)}}{\text{Vastuiden määrä}}$ x 100
Maksuvalmiusvaatimus (LCR), %	$\frac{\text{Likvidit varat}}{\text{Likviditeetin ulosvirtaukset - likviditeetin sisäänvirtaukset stressitilanteessa}}$ x 100
Taloudellisen pääomavaateen tuotto, %	$\frac{\text{Tulos + asiakasbonukset verojen jälkeen (12 kk liukuva)}}{\text{Keskimääräinen taloudellinen pääomavaade}}$ x 100
Pysyvän varainhankinnan vaatimus, (NSFR), %	$\frac{\text{Pysyvä varainhankinta}}{\text{Pysyvän varainhankinnan vaade}}$ x 100

VAHINKOVAKUUTUKSEN OPERATIIVINEN TULOS

Milj. €	1-6/2019	1-6/2018	Muutos, %	1-12/2018
Vakuutusmaksutuotot	726	733	-0,9	1 465
Korvauskulut	-468	-472	-0,9	-945
Toimintakulut	-205	-201	1,8	-401
Aineettomien poisto-oikaisu	0	-11		-18
Vakuutustekninen kate	54	49	10,6	100
Sijoitustuotot ja -kulut	88	25		9
Muut tuotot ja kulut	-1	-8	-88,0	-8
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)	-44	-4		19
Tulos ennen veroja	97	62	57,3	120

Vahinkovakuutuksen tunnuslukujen laskennassa käytetään vahinkovakuutusyhtiöiden toimintokohtaisia kuluja, joita ei esitetä samalla periaatteella konsernin tuloslaskelmassa.

Liite 3. Korkokate

Milj. €	1-6/ 2019	1-6/ 2018	4-6/ 2019	4-6/ 2018
Korkotuotot				
Saamiset luottolaitoksilta				
Korot	8	13	4	6
Negatiiviset korot	7	7	3	4
Yhteensä	15	20	8	10
Saamiset asiakkailta				
Lainat	166	153	85	78
Rahoitusleasingsaamiset	15	13	8	6
Arvoltaan alentuneet lainat ja muut sitoumukset	0	0		0
Negatiiviset korot	7	7	3	4
Yhteensä	188	173	95	88
Saamistodistukset				
Arvostettava käypään arvoon tulosvaikutteisesti	0	0	0	0
Myytavissä olevat	42	45	20	22
Eräpäivään asti pidettävät		0		
Yhteensä	42	45	21	22
Johdannaissopimukset				
Käyvän arvon suojaus	-52	-55	-26	-27
Rahavirran suojaus	0	2	0	1
Rahavirran suojauksen tehoton osuus	0	0	0	0
Muut	2	4	1	2
Yhteensä	-49	-49	-24	-25
Muut	2	1	1	1
Yhteensä	198	190	100	97
Korkokulut				
Velat luottolaitoksille				
Korot	45	32	24	16
Negatiiviset korot	35	34	17	18
Yhteensä	80	66	41	34
Velat asiakkaille	8	-1	4	0
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	85	70	42	37
Velat, joilla on huonompi etuoikeus				
Pääomalainat	2	3	1	1
Muut	22	22	11	11
Yhteensä	24	24	12	12
Johdannaissopimukset				
Käyvän arvon suojaus	-77	-66	-39	-34
Muut	-60	-40	-29	-22
Yhteensä	-138	-106	-69	-56
Muut	2	2	1	1
Yhteensä	62	56	31	28
Korkokate ilman suojauslaskennan arvostuseriä	136	134	69	68
Suojaavat johdannaiset	22	9	18	8
Suojauskohteiden arvomuutokset	-22	-9	-18	-7
Korkokate yhteensä	136	134	69	69

Liite 4. Vakuutuskate

Mlj. €	1-6/	1-6/	4-6/	4-6/
	2019	2018	2019	2018
Vahinkovakuutusmaksutuotot, netto				
Vakuutusmaksutulo	946	941	305	318
Jälleenvakuuttajien osuus	0	0	11	8
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-236	-223	52	46
Jälleenvakuuttajien osuus	16	14	4	3
Yhteensä	726	733	372	375
Vahinkovakuutuskorvaukset, netto				
Maksetut korvaukset	-523	-466	-230	-231
Jälleenvakuuttajien osuus	10	15	1	7
Korvausvastuun muutos	55	-5	15	-11
Jälleenvakuuttajien osuus	0	-2	1	6
Yhteensä	-457	-458	-213	-230
Vahinkovakuutuksen muut erät	-2	-2	-1	-1
Vakuutuskate yhteensä	267	273	158	144

Liite 5. Nettopalkkiotuotot

1-6/2019, milj. €	Yritys- pankki	Vakuutus	Muu toiminta	Konserni- eliminoinnit	Konserni yhteensä	4-6/2019
Palkkiotuotot						
Luotonanto	22	0	0	-1	21	11
Talletukset	1		0	0	1	0
Maksuliike	12		0	0	11	6
Arvopapereiden välitys	10		0		10	4
Arvopapereiden liikkeeseen lasku	4		0	0	4	2
Rahastot	0		0	0	0	0
Omaisuudenhoito	6			0	6	3
Lainopilliset tehtävät	0				0	0
Takaukset	6		0	0	6	3
Vakuutusten välitys		7			7	3
Terveys- ja hyvinvointipalvelut		11		0	11	5
Muut	7		0	0	7	4
Palkkiotuotot yhteensä	68	17	0	-2	84	42
Palkkiokulut						
Maksuliike	1	1	0	0	1	0
Arvopapereiden välitys	4			0	4	2
Arvopapereiden liikkeeseen lasku	2		0	0	2	1
Omaisuudenhoito	1	0	0	0	2	1
Vakuutustoiminta		29			29	16
Terveys- ja hyvinvointipalvelut		6			6	3
Muut*	55	0	0	0	56	28
Palkkiokulut yhteensä	63	36	1	-1	99	51
Nettopalkkiotuotot yhteensä	5	-18	-1	-1	-15	-10

* Erä sisältää 52 miljoonaa euroa jäsenosuuspankeille maksettuja palkkiokuluja johdannaiskaupasta. Huhti-kesäkuussa palkkioita maksettiin 27 miljoonaa euroa.

1-6/2018, milj. €	Yritys- pankki	Vakuutus	Muu toiminta	Konserni- eliminoinnit	Konserni yhteensä	4-6/2018
Palkkiotuotot						
Luotonanto	22	0	0	0	22	11
Talletukset	0		0	0	0	0
Maksuliike	11		0	0	11	5
Arvopapereiden välitys	8			0	8	4
Arvopapereiden liikkeeseen lasku	6		0	0	6	4
Rahastot	0		0	0	0	0
Omaisuudenhoito	7		0	0	7	3
Lainopilliset tehtävät	0		0	0	0	0
Takaukset	6		0	0	6	3
Vakuutusten välitys		6		0	6	3
Terveys- ja hyvinvointipalvelut		9		0	8	4
Muut	6		0	0	6	3
Palkkiotuotot yhteensä	67	15	1	-1	81	41
Palkkiokulut						
Maksuliike	1	1	0	0	1	1
Arvopapereiden välitys	3				3	1
Arvopapereiden liikkeeseen lasku	0		0	0	0	0
Omaisuudenhoito	1	0	1	0	2	1
Vakuutustoiminta		33			33	16
Terveys- ja hyvinvointipalvelut		3			3	2
Muut*	44		0	0	44	23
Palkkiokulut yhteensä	49	37	1	0	87	44
Nettopalkkiotuotot yhteensä	18	-22	-1	-1	-6	-2

* Erä sisältää 41 miljoonaa euroa jäsenosuuspankeille maksettuja palkkiokuluja johdannaiskaupasta. Huhti-kesäkuussa palkkioita maksettiin 23 miljoonaa euroa.

Liite 6. Sijoitustoiminnan nettotuotot

Milj. €	1-6/ 2019	1-6/ 2018	4-6/ 2019	4-6/ 2018
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavien nettotuotot				
Saamistodistukset				
Korkotuotot	19	17	9	8
Muut tuotot ja kulut	-2	2	-1	2
Myyntivoitot ja -tappiot	18	21	3	3
Valuutta-arvostusvoitot ja -tappiot	1	5	-3	10
Arvonlaskentamiset ja niiden peruutukset	2	-2	2	-1
Yhteensä	38	44	9	24
Yhteensä				
38	44	9	24	
Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot				
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat				
Saamistodistukset				
Arvostusvoitot ja -tappiot	5	-1	2	0
Korkotuotot ja -kulut	3	3	1	2
Yhteensä	8	2	3	2
Osakkeet ja osuudet				
Arvostusvoitot ja -tappiot	1	2	1	-3
Osinkotuotot	0	2	0	0
Yhteensä	1	4	1	-3
Johdannaiset				
Arvostusvoitot ja -tappiot	43	59	35	20
Korkotuotot ja -kulut	4	1	6	2
Yhteensä	47	60	41	22
Yhteensä	55	66	46	21
Rahoitusvarat, jotka on arvostettava käypään arvoon tulosvaikuttavasti				
Saamistodistukset				
Korkotuotot	1	1	1	0
Arvostusvoitot ja -tappiot	1	-1	0	-1
Yhteensä	2	0	1	0
Osakkeet ja osuudet				
Arvostusvoitot ja -tappiot	49	18	6	12
Osinkotuotot	13	13	5	7
Yhteensä	62	31	11	19
Yhteensä	63	30	12	19
Rahoitusvarat, jotka on nimellisesti luokiteltu käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavaksi				
Saamistodistukset				
Korkotuotot		1		0
Arvostusvoitot ja -tappiot		0		0
Yhteensä		1		0
Yhteensä		1		0
Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot yhteensä	119	97	57	40

Sijoituskiinteistöjen nettotuotot

Vuokratuotot	13	13	7	6
Arvostusvoitot ja -tappiot	6	3	3	2
Vastike- ja hoitokulut	-10	-8	-5	-4
Muut	-2	-1	-1	0

Sijoituskiinteistöjen nettotuotot yhteensä **7** **6** **4** **4**

Jaksotettuun hankintamenuun kirjattavien nettotuotot**Lainat ja muut saamiset**

Korkotuotot	2	3	1	1
Korkokulut	0	-1	0	0
Arvonalentumiset ja niiden peruutukset	-1	1	0	1

Lainat ja muut saamiset yhteensä **1** **3** **1** **2**

Vahinkovakuutuserät

Diskonnttauksen purkautuminen, vahinkovakuutukset	-14	-14	-7	-7
---	-----	-----	----	----

Osakkuusyhtiöt

Pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltävät	0	1	0	0
---------------------------------------	---	---	---	---

Yhteensä **0** **1** **0** **0**

Sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä **150** **138** **64** **64**

Liite 7. Liiketoiminnan muut kulut

	1-6/ 2019	1-6/ 2018	4-6/ 2019	4-6/ 2018
Milj. €				
ICT-kulut				
Tuotanto	67	54	32	27
Kehittäminen	34	33	19	17
Toimitilat	4	6	1	3
Viranomais- ja tilintarkastusmaksut	27	18	8	14
Ostetut palvelut	17	26	9	11
Tietoliikenne	5	5	2	3
Markkinointi	6	7	3	4
Yhteiskuntavastuu	1	1	1	0
Vakuutus- ja varmuus	2	2	1	1
Muut	37	29	21	16
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	199	180	97	96

Kehittämismenot

	1-6/ 2019	1-6/ 2018	4-6/ 2019	4-6/ 2018
Milj. €				
Kehittämisen ICT-kulut	34	33	19	17
Oman työn osuus	1	0	0	0
Kehittämisen kulut tuloslaskelmalla yhteensä	35	33	19	17
Aktivoidut ICT-menot	17	18	8	11
Aktivoidu oman työn osuus	0	0	0	
Aktivoidut kehittämismenot yhteensä	17	18	8	11
Kehittämismenot yhteensä	51	51	27	28
Poistot ja arvonalentumiset	19	22	9	14

Liite 8. Saamisten arvonalentumiset

	1-6/ 2019	1-6/ 2018	4-6/ 2019	4-6/ 2018
Milj. €				
Luotto- ja takaustappioiden poistetut saamiset	-1	-15	0	-1
Palautukset poistetuista saamisista	0	0	0	0
Odotettavissa olevat luottotappiot (ECL) saamisista asiakkailta ja taseen ulkopuolisista eristä	-13	20	-9	-4
Odotettavissa olevat luottotappiot (ECL) saamistodistuksista*	1	0	0	0
Saamisten arvonalentumiset yhteensä	-13	5	-9	-5

* Vakuustoittoiminnan saamistodistusten odotettavissa olevat luottotappiot esitetään sijoitustoiminnan nettotuotoissa.

Luottoriskille alttiina olevat vastuut ja niiden tappiota koskeva vähennyserä

Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan piiriin kuuluvat vastuut arvonalentumisvaiheittain 30.6.2019

Vastuut	Valhe 1	Valhe 2		Yhteensä	Valhe 3	Vastuut yhteensä
		Muut kuin yli 30 pv erääntyneet	Yli 30 pv erääntyneet			
Milj. €						
Saamiset asiakkailta (brutto)						
Yrityspankki	24 064	1 479	352	1 832	349	26 245
Saamiset asiakkailta yhteensä	24 064	1 479	352	1 832	349	26 245
Taseen ulkopuoliset nostovarot ja limiitit						
Yrityspankki	5 363	459	131	590	89	6 042
Nostovarot ja limiitit yhteensä	5 363	459	131	590	89	6 042
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset						
Yrityspankki	7 148	409		409	20	7 577
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	7 148	409		409	20	7 577
Saamistodistukset						
Muu toiminta	12 128					12 128
Vakuutus	2 582				2	2 584
Saamistodistukset yhteensä	14 711				2	14 712
Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan piiriin kuuluvat vastuut yhteensä	51 285	2 348	483	2 831	461	54 576

Tappiota koskeva vähennyserä arvonalentumisvaiheittain 30.6.2019

Taseessa olevat vastuut sekä taseen ulkopuoliset nostovarot ja limiitit*	Valhe 1	Valhe 2		Yhteensä	Valhe 3	Tappiota koskeva vähennyserä yhteensä
		Muut kuin yli 30 pv erääntyneet	Yli 30 pv erääntyneet			
Milj. €						
Saamiset asiakkailta						
Yrityspankki	-26	-26	-3	-29	-215	-270
Saamiset asiakkailta yhteensä	-26	-26	-3	-29	-215	-270
Taseen ulkopuoliset sitoumukset**						
Yrityspankki	-2	-5		-5		-7
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	-2	-5		-5		-7
Saamistodistukset***						
Muu toiminta	-2					-2
Vakuutus	-3				-1	-4
Saamistodistukset yhteensä	-5				-1	-6
Yhteensä	-33	-30	-3	-34	-216	-282

* Tappiota koskeva vähennyserä kirjataan yhtenä summana vähentämään tase-erää.

** Tappiota koskeva vähennyserä kirjataan tase-erään varaukset ja muut velat.

*** Tappiota koskeva vähennyserä kirjataan käyvän arvon rahastoon muun laajan tuloksen eriin.

Alla olevassa taulukossa esitetään yhteenveto tappiota koskevasta vähennyserästä suhteessa vastuun määrään arvonalentumisvaiheittain. Kattavuusasteella kuvataan tappiota koskevan vähennyserän suhteellista osuutta vastuun määrästä.

Yhteenveto ja tunnusluvut 30.6.2019	Valhe 1	Valhe 2		Yhteensä	Valhe 3	Yhteensä
		Muut kuin yli 30 pv erääntyneet	Yli 30 pv erääntyneet			
Saamiset asiakkailta; taseen ja taseen ulkopuoliset erät						
Yrityspankki	36 574	2 348	483	2 831	459	39 864
Tappiota koskeva vähennyserä						
Yrityspankki	-28	-30	-3	-34	-215	-276
Kattavuusaste (Coverage ratio), %						
Yrityspankki	-0,08 %	-1,29 %	-0,66 %	-1,19 %	-46,82 %	-0,69 %
Saamiset asiakkailta; taseen ja taseen ulkopuoliset erät yhteensä	36 574	2 348	483	2 831	459	39 864
Tappiota koskeva vähennyserä yhteensä	-28	-30	-3	-34	-215	-276
Kattavuusaste (Coverage ratio), % yhteensä	-0,08 %	-1,29 %	-0,66 %	-1,19 %	-46,82 %	-0,69 %
Saamistodistukset kirjanpitoarvo						
Muu toiminta	12 128					12 128
Vakuutus	2 582				2	2 584
Tappiota koskeva vähennyserä						
Muu toiminta	-2					-2
Vakuutus	-3				-1	-4
Kattavuusaste (Coverage ratio), %						
Muu toiminta	-0,02 %					-0,02 %
Vakuutus	-0,10 %				-73,07 %	-0,15 %
Saamistodistukset yhteensä	14 711				2	14 712
Tappiota koskeva vähennyserä yhteensä	-5				-1	-6
Kattavuusaste (Coverage ratio), % yhteensä	-0,03 %				-73,07 %	-0,04 %

Sopimukset on ryhmitelty vastaamaan OP Ryhmän uutta segmenttijakoa 1.1.2019 alkaen. Vertailutiedot on oikaistu vastaavasti.

Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan piiriin kuuluvat vastuut arvonalentumisvaiheittain 31.12.2018*

Vastuut	Valhe 1	Valhe 2		Yhteensä	Valhe 3	Vastuut yhteensä
		Muut kuin yli 30 pv erääntyneet	Yli 30 pv erääntyneet			
Milj. €						
Saamiset asiakkailta (brutto)						
Yrityspankki	22 997	1 257	283	1 540	360	24 897
Saamiset asiakkailta yhteensä	22 997	1 257	283	1 540	360	24 897
Taseen ulkopuoliset nostovarot ja liimitit						
Yrityspankki	4 443	512	139	651	86	5 180
Nostovarot ja liimitit yhteensä	4 443	512	139	651	86	5 180
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset						
Yrityspankki	6 655	178		178	20	6 854
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	6 655	178		178	20	6 854
Saamistodistukset						
Muu toiminta	12 219	20		20		12 239
Vakuutus	2 321	195		195	6	2 522
Saamistodistukset yhteensä	14 540	215		215	6	14 761
Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan piiriin kuuluvat vastuut yhteensä	48 636	2 162	422	2 584	472	51 692

* Laskennan piirissä olevien vastuiden määrää on täsmennetty uuden segmenttijaon myötä.

Taplota koskeva vähennyserä arvonalentumisvaiheittain 31.12.2018

Taseessa olevat vastuut sekä taseen ulkopuoliset nostovarot ja limiitit*	Vaihe 1	Vaihe 2		Yhteensä	Vaihe 3	Taplota koskeva vähennyserä yhteensä
		Muut kuin yli 30 pv erääntyneet	Yli 30 pv erääntyneet			
Milj. €						
Saamiset asiakkailta						
Yrityspankki	-25	-25	-3	-28	-206	-259
Saamiset asiakkailta yhteensä	-25	-25	-3	-28	-206	-259
Taseen ulkopuoliset sitoumukset**						
Yrityspankki	-2	-1		-1	0	-4
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	-2	-1		-1	0	-4
Saamistodistukset***						
Muu toiminta	-3	0		0		-3
Vakuutus	-2	-2		-2	-2	-6
Saamistodistukset yhteensä	-4	-2		-2	-2	-9
Yhteensä	-31	-29	-3	-32	-208	-272

* Taplota koskeva vähennyserä kirjataan yhtenä summana vähentämään tase-erää.

** Taplota koskeva vähennyserä kirjataan tase-erään varaukset ja muut velat.

*** Taplota koskeva vähennyserä kirjataan käyvä arvon rahastoon muun laajan tuloksen eriin.

Alla olevassa taulukossa esitetään yhteenveto tappiota koskevasta vähennyserästä suhteessa vastuun määrään arvonalentumisvaiheittain. Kattavuusasteella kuvataan tappiota koskevan vähennyserän suhteellista osuutta vastuun määrästä.

Yhteenveto ja tunnusluvut 31.12.2018	Vaihe 1	Vaihe 2		Yhteensä	Vaihe 3	Yhteensä
		Muut kuin yli 30 pv erääntyneet	Yli 30 pv erääntyneet			
Saamiset asiakkailta; taseen ja taseen ulkopuoliset erät						
Yrityspankki	34 096	1 947	422	2 369	466	36 931
Taplota koskeva vähennyserä						
Yrityspankki	-27	-26	-3	-30	-207	-263
Kattavuusaste (Coverage ratio), %						
Yrityspankki	-0,08 %	-1,36 %	-0,74 %	-1,25 %	-44,32 %	-0,71 %
Saamiset asiakkailta; taseen ja taseen ulkopuoliset erät yhteensä	34 096	1 947	422	2 369	466	36 931
Taplota koskeva vähennyserä yhteensä	-27	-26	-3	-30	-207	-263
Kattavuusaste (Coverage ratio), % yhteensä	-0,08 %	-1,36 %	-0,74 %	-1,25 %	-44,32 %	-0,71 %
Saamistodistukset kirjanpitoarvo						
Muu toiminta	12 219	20		20		12 239
Vakuutus	2 321	195		195	6	2 522
Taplota koskeva vähennyserä						
Muu toiminta	-3	0		0		-3
Vakuutus	-2	-2		-2	-2	-6
Kattavuusaste (Coverage ratio), %						
Muu toiminta	-0,02 %	-0,85 %		-0,85 %		-0,02 %
Vakuutus	-0,08 %	-1,13 %		-1,13 %	-33,79 %	-0,24 %
Saamistodistukset yhteensä	14 540	215		215	6	14 761
Taplota koskeva vähennyserä yhteensä	-4	-2		-2	-2	-9
Kattavuusaste (Coverage ratio), % yhteensä	-0,03 %	-1,10 %		-1,10 %	-33,79 %	-0,06 %

Alla olevassa taulukossa esitetään tappiota koskevan vähennyserän muutos arvonalentumisvaiheittain Q1-Q2 2019 aikana seuraavien tekijöiden vaikutuksesta:

Saamiset asiakkailta ja taseen ulkopuoliset erät, milj. €	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
	12 kk	Koko volmassa- oloaika	Koko volmassa- oloaika	
Tappiota koskeva vähennyserä 1.1.2019	27	30	207	263
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	-2	11		9
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3	-4		4	1
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	0	-3		-2
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3		-7	9	2
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2		0	-3	-3
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1	0		-1	-1
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	8	4	1	13
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-1	-1	-1	-3
Riskiparametreissa tapahtuneet muutokset (netto)	-2	-1	0	-3
Odotettavissa olevat luottotappiot, nettomuutos	1	4	8	13
Tappiota koskeva vähennyserä 30.6.2019	28	34	215	276
Odotettavissa olevat luottotappiot, nettomuutos 4-6/2019	5	4	1	9

Siirroissa vaiheesta 1 vaiheeseen 3 verrataan rahoitusvaran nykyistä raportointihetken vaihetta 3 vuoden alun tilanteeseen. Näistä kuitenkin noin 85 prosenttia siirtyy vaiheeseen 3 vaiheen 2 kautta. Sopimus voi siirtyä suoraan vaiheeseen 3 ulkoisen maksuhäiriön takia.

Saamistodistukset, milj. €	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
	12 kk	Koko volmassa- oloaika	Koko volmassa- oloaika	
Tappiota koskeva vähennyserä 1.1.2019	4	2	2	9
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2				
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3				
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	0	-2		-1
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3				
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1	0		0	0
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	0		0	0
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-1	-1	0	-2
Riskiparametreissa tapahtuneet muutokset (netto)	0		0	0
Arviointimetodiikan päivityksestä johtuvat muutokset (netto)	0			0
Odotettavissa olevat luottotappiot, nettomuutos	0	-2	-1	-3
Tappiota koskeva vähennyserä 30.6.2019	5	0	1	6
Odotettavissa olevat luottotappiot, nettomuutos 4-6/2019	0	-1	-2	-2

Alla olevassa taulukossa esitetään tappiota koskevan vähennyserän muutos arvonalentumisvaiheittain vuoden 2018 aikana seuraavien tekijöiden vaikutuksesta:

Saamiset asiakkailta ja taseen ulkopuoliset erät, milj. €	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
	12 kk	Koko volmassa- oloaika	Koko volmassa- oloaika	
Tappiota koskeva vähennyserä 1.1.2018	18	32	223	273
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	-1	5		4
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3	0		2	2
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	1	-4		-3
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3		-2	4	2
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2		1	-4	-4
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1	0		-2	-2
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	8	2	6	17
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-2	-5	-8	-16
Riskiparametreissa tapahtuneet muutokset (netto)	3	2	16	22
Lopulliseksi luottotappioksi kirjaamisesta johtuvat vähennystilin pienentymiset			-30	-30
Odotettavissa olevat luottotappiot, nettomuutos	9	-2	-16	-10
Tappiota koskeva vähennyserä 31.12.2018	27	30	207	263

Saamistodistukset, milj. €	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
	12 kk	Koko volmassa- oloaika	Koko volmassa- oloaika	
Tappiota koskeva vähennyserä 1.1.2018	3	0	0	4
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	0	0		0
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3	0		1	1
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	0	0		0
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2		0	0	0
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1	0		0	0
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	1	2	1	4
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-1	0		-1
Riskiparametreissa tapahtuneet muutokset (netto)	0			0
Arviointimetodiikan päivityksestä johtuvat muutokset (netto)	1			1
Odotettavissa olevat luottotappiot, nettomuutos	1	2	2	5
Tappiota koskeva vähennyserä 31.12.2018	4	2	2	9

Liite 9. Vakuustoitominnan velat

Milj. €	30.6.2019	31.12.2018
Korvausvastuu		
Eläemuotoinen korvausvastuu	1 462	1 510
Muu korvausvastuu	1 063	1 056
Korkotäydennys (vastuuvelan suojien arvo ja myytyjen suojien jaksotus)	110	21
Yhteensä	2 635	2 588
Vakuutusmaksuvastuu	806	569
Yhteensä	3 441	3 157

Liite 10. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

Milj. €	30.6.2019	31.12.2018
Joukkovelkakirjalainat	11 804	10 121
Muut		
Sijoitustodistukset		105
Yritystodistukset	8 479	10 162
Kaupankäynnissä omaan salkkuun sisältyvät (-)	-99	-50
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat yhteensä	20 184	20 338

Liite 11. Käyvän arvon rahasto verojen jälkeen

Milj. €	Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat				Yhteensä
	Saamistodistukset	Osakkeet ja osuudet	Osakkeet ja osuudet (overlay approach)	Rahavirran suojaus	
Tase 31.12.2017	117	45		2	164
IFRS 9 -siirtymän vaikutus 1.1.2018	-1	-45			-46
Avaava tase 1.1.2018	115	0		2	118
Käyvän arvon muutokset	-33	0	5	0	-27
Tuloslaskelmaan siirretyt myyntivoitot	-26		-2		-28
Tuloslaskelmaan siirretyt arvonalennukset			1		1
Siirrot korkokatteeseen				-2	-2
Laskennalliset verot	12	0	-1	0	11
Päättävä tase 30.6.2018	69		3	1	73

Käypään arvoon muun laajan tuloksen
erien kautta kirjattavat

Milj. €	Saamistodistukset	Osakkeet ja osuudet (overlay approach)	Rahavirran suojaus	Yhteensä
Avaava tase 1.1.2019	3	-15	0	-12
Käyvän arvon muutokset	77	60	0	137
Tuloslaskelmaan siirretyt myyntivoitot	13	-9		4
Tuloslaskelmaan siirretyt arvonalennukset		-7		-7
Siirrot korkokatteeseen			0	0
Laskennalliset verot	-18	-9	0	-27
Päättävä tase 30.6.2019	75	20	0	95

Käyvän arvon rahasto ennen veroja oli katsauskauden lopussa 119 miljoonaa euroa positiivinen ja siihen liittyvä laskennallinen verovelka oli 24 miljoonaa euroa. Vertailukauden lopussa käyvän arvon rahasto oli 15 miljoonaa euroa negatiivinen ja siihen liittyvä laskennallinen verosaaminen oli 3 miljoonaa euroa. Katsauskauden lopussa käyvän arvon rahastossa oli väliaikaisen poikkeusmenettelyn soveltamisen johdosta oman pääoman ehtoisten instrumenttien positiivisia arvonmuutoksia yhteensä 35 miljoonaa euroa (24) ja negatiivisia arvonmuutoksia yhteensä 9 miljoonaa euroa (43). Käypään arvoon muiden laajan tuloksen kautta kirjattavien saamistodistusten tappiota koskeva vähennyserä oli käyvän arvon rahastossa 3 miljoonaa euroa.

Negatiivinen käyvän arvon rahasto purkautuu omaisuuden arvonnousujen, myyntitappioiden ja tulosvaikutteisten arvonalentumiskirjausten kautta.

Liite 12. Annetut vakuudet

Milj. €	30.6.2019	31.12.2018
Omien velkojen ja sitoumusten puolesta annetut		
Pantit	59	59
Muut	5 900	5 775
Annetut vakuudet yhteensä*	5 959	5 834
Vakuudelliset johdannaisvelat	1 162	928
Vakuudelliset muut velat	4 076	4 072
Vakuudelliset velat yhteensä	5 238	5 000

* Lisäksi keskuspankkiin on pantattu 4,8 miljardin euron kirjanpitoarvosta joukkovelkakirjalainoja, joista 1,5 miljardia euroa on päivän sisäisen limiitin vakuutena. Joukkovelkakirjalainat ovat nostettavissa ilman keskuspankin ennakkolupaa, joten niitä ei ole esitetty yllä olevassa taulukossa.

Liite 13. Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu

Varat, milj. €	Käypään arvoon muun laajan		Kaupankäynti- tarkoituksessa pidettävät	On luokiteltava käypään arvoon tulosvaikuttelusta	Suojaavat Johdannaiset	Kirjanpitoarvo yhteensä
	Jaksotettu hankinta- meno	tuloksen erien kautta kirjattavat				
Käteiset varat	10 468					10 468
Saamiset luottolaitoksilta	9 044					9 044
Johdannaissopimukset			4 548		172	4 719
Saamiset asiakkailta	23 212					23 212
Saamistodistukset		15 052	863	49		15 964
Oman pääoman ehtoiset instrumentit		0	31	680		711
Muut rahoitusvarat	1 842					1 842
Rahoitusvarat						65 961
Muut kuin rahoitusvarat						1 312
Yhteensä 30.6.2019	44 566	15 052	5 442	729	172	67 273

Varat, milj. €	Käypään arvoon muun laajan		Kaupankäynti- tarkoituksessa pidettävät	On luokiteltava käypään arvoon tulosvaikuttelusta	Suojaavat Johdannaiset	Kirjanpitoarvo yhteensä
	Jaksotettu hankinta- meno	tuloksen erien kautta kirjattavat				
Käteiset varat	12 239					12 239
Saamiset luottolaitoksilta	9 726					9 726
Johdannaissopimukset			3 476		187	3 663
Saamiset asiakkailta	22 351					22 351
Saamistodistukset		14 730	501	46		15 278
Oman pääoman ehtoiset instrumentit		0	36	616		651
Muut rahoitusvarat	1 521					1 521
Rahoitusvarat						65 429
Muut kuin rahoitusvarat						1 296
Yhteensä 31.12.2018	45 838	14 730	4 013	662	187	66 725

Velat, milj. €	Käypään arvoon tulosvaikuttelusta kirjattavat		Muut velat	Suojaavat Johdannaiset	Kirjanpitoarvo yhteensä
Velat luottolaitoksille			17 159		17 159
Johdannaissopimukset		3 786		422	4 209
Velat asiakkaille			13 996		13 996
Vakuutusvelka			3 441		3 441
Yleiseen liikkeeseen lasketut			20 184		20 184
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla			1 473		1 473
Muut rahoitusvelat			1 947		1 947
Rahoitusvelat					62 410
Muut kuin rahoitusvelat					643
Yhteensä 30.6.2019		3 786	58 201	422	63 052

Velat, milj. €	Käypään arvoon tulosvaikuttelusta kirjattavat		Muut velat	Suojaavat Johdannaiset	Kirjanpitoarvo yhteensä
Velat luottolaitoksille			15 575		15 575
Johdannaissopimukset		3 023		264	3 287
Velat asiakkaille			16 422		16 422
Vakuutusvelka			3 157		3 157
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat			20 338		20 338
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla			1 482		1 482
Muut rahoitusvelat			1 779		1 779
Rahoitusvelat					62 038
Muut kuin rahoitusvelat					539
Yhteensä 31.12.2018		3 023	58 752	264	62 577

Yleiseen liikkeeseen lasketuihin velkakirjoihin sisältyvät joukkovelkakirjalainat on arvostettu kirjanpidossa jaksotettuun hankintameno. Näille velkakirjoille markkinoilta saatavilla olevan informaation ja vakiintuneiden arvostusmenetelmien avulla arvioitu käypä arvo kesäkuun lopussa oli n. 253 miljoonaa euroa (102) kirjanpitoarvoa suurempi. Huonommalla etuoikeudella olevat velat on arvostettu jaksotettuun hankintameno. Näiden käyvät arvot ovat jaksotettua hankintamenoa suuremmat, mutta luotettavien käypien arvojen määrittämiseen liittyy epävarmuutta.

Liite 14. Toistuvasti käypään arvoon arvostettujen rahoitusinstrumenttien ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti

Varojen käyvät arvot 30.6.2019, milj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat				
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	344	54	312	711
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	250	86	576	912
Johdannaissopimukset	10	4 517	192	4 719
Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat				
Oman pääoman ehtoiset instrumentit		0		0
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	12 470	2 032	550	15 052
Rahoitusinstrumentit yhteensä	13 074	6 689	1 632	21 395
Sijoituskiinteistöt			332	332
Yhteensä	13 074	6 689	1 964	21 727
Varojen käyvät arvot 31.12.2018, milj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat				
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	297	53	301	651
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	115	133	299	547
Johdannaissopimukset	0	3 606	57	3 663
Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat				
Oman pääoman ehtoiset instrumentit		0		0
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	11 873	2 666	191	14 730
Rahoitusinstrumentit yhteensä	12 286	6 459	848	19 592
Sijoituskiinteistöt			320	320
Yhteensä	12 286	6 459	1 168	19 912
Velkojen käyvät arvot 30.6.2019, milj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat				
Muut		0		0
Johdannaissopimukset	16	4 037	155	4 209
Yhteensä	16	4 037	155	4 209
Velkojen käyvät arvot 31.12.2018, milj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat				
Muut		0		0
Johdannaissopimukset	10	3 233	44	3 287
Yhteensä	10	3 234	44	3 287

Taso 1: Noteeratut markkinahinnat

Hierarkiatasoon 1 ryhmitellyt erät koostuvat pörssiä listatuista osakkeista, noteeratuista yritysten, valtioiden ja rahoituslaitosten velkapapereista sekä pörssijohdannaisista. Kyseisten instrumenttien käypä arvo määräytyy toimivilta markkinoilta saatavien noteerausten perusteella.

Taso 2: Arvostusmenetelmät havainnollitavissa olevia syöttötietoja käyttäen

Arvostusmenetelmät, jotka perustuvat luotettaviin laskentaparametreihin. Hierarkiatasoon 2 luokiteltujen instrumenttien käypällä arvolla tarkoitetaan arvoa, joka on johdettavissa rahoitusvälineen osien tai vastaavien rahoitusvälineiden markkina-arvosta, tai arvoa, joka on laskettavissa rahoitusmarkkinoilla yleisesti hyväksytyillä arvostusmalleilla ja -menetelmillä, jos markkina-arvo on niiden avulla luotettavasti arvioitavissa. Tähän hierarkiatasoon on luokiteltu suurin osa OP Yrityspankki -konsernin OTC-johdannaisista sekä yritysten, valtioiden ja rahoituslaitosten noteeratut velkapaperit, joita ei ole luokiteltu tasolle 1.

Taso 3: Arvostusmenetelmät ei havainnollitavissa olevia syöttötietoja käyttäen

Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametreihin sisältyy erityistä epävarmuutta. Hierarkiatasoon 3 luokitellut instrumentit arvostetaan hinnoittelumalleilla, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta. Lisäksi tasolle 3 luokitellaan velkapapereita, joille noteerauksia on markkinoilla vain vähän tai ei ollenkaan. Kyseiseen tasoryhmään sisällytetään kompleksisemmat OTC-johdannaiset sekä sellaiset pitkän maturiteetin johdannaiset, joiden arvostuksessa käytettyä markkinadataa on jouduttu ekstrapoloimaan, tietyt private equity -sijoitukset, epälikvidit lainat, strukturoidut lainat ml. arvopaperistetut lainat ja strukturoidut velkakirjat sekä hedge-rahastot. Tason 3 käypä arvo perustuu kolmannelta osapuolelta saatavaan hintatietoon.

Siirrot käyvän arvon arvostuksen tasojen välillä

Siirrot eri hierarkiatasojen välillä katsotaan tapahtuneen siirron aiheuttaman tapahtuman tai olosuhteiden muutoksen toteutumispäivänä. Siirrot tasojen välillä johtuvat pääosin käytettävissä olevien markkinanoteerausten määrästä.

Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta (Taso 3)

Erittely rahoitusvaroista ja rahoitusveloista

Rahoitusvarat, milj. €	Käypään arvoon tulosvaikuttelusesti kirjattavat	Johdannais- sopimukset	Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	Varat yhteensä
Avaava tase 1.1.2019	600	57	191	848
Tuloslaskelman nettotuotot	-285	136	0	-149
Laajan tuloslaskelman nettotuotot			0	0
Hankinnat	37			37
Myynnit	-20		-8	-28
Lyhennykset	0		-3	-3
Siirrot tasoon 3	556		413	970
Siirrot tasosta 3			-44	-44
Päättävä tase 30.6.2019	889	192	550	1 632

Rahoitusvelat, milj. €	Johdannais- sopimukset	Velat yhteensä
Avaava tase 1.1.2019	44	44
Tuloslaskelman nettotuotot	111	111
Päättävä tase 30.6.2019	155	155

Erittely nettotuotoista tuloslaskelmaerittäin 30.6.2019

Milj. €	Korkokate	Sijoitustoiminnan nettotuotot	Laaja tulos- laskelma/ Käyvän arvon rahaston muutos	Nettotuotot tilikauden lopussa hallussa olevista varolista ja veloilista
Realisoituneet nettotuotot	-291	6	0	-284
Realisoitumattomat nettotuotot	25		0	25
Nettotuotot yhteensä	-267	6	1	-260

Hierarkiatason 3 johdannaiset ovat asiakkaiden tarpeisiin strukturoituja johdannaisia, joiden markkinariski on katettu vastaavalla johdannaisoppimuksella. Tulosvaikutusta avoimesta markkinariskistä ei synny. Tason 3 johdannaiset liittyvät OP Yrityspankin liikkeeseen laskemiin strukturoituihin joukkovelkakirjalainoihin, joiden tuotto määräytyy kytketyn johdannaisen arvonkehityksen perusteella. Näiden kytkettyjen johdannaisten arvonmuutosta ei ole esitetty yllä olevassa taulukossa. Lisäksi tasolle 3 on luokiteltu pitkän maturiteetin johdannaisia, joiden arvostuksessa käytettyä markkinadataa on jouduttu ekstrapoloimaan.

Arvostustekijöiden muutokset

Arvostusmenetelmissä ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia vuoden 2019 aikana.

Liite 15. Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Milj. €	30.6.2019	31.12.2018
Takaukset	624	647
Takuuvastuut	1 699	1 668
Luottolupaukset	6 175	5 257
Lyhytaikaisiin kauppatapahtumiin liittyvät sitoumukset	305	265
Muut*	683	712
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	9 486	8 549

* Josta vahinkovakuutustoiminnan sitoumukset pääomarahastoihin 174 miljoonaa euroa (203).

Liite 16. Johdannaissopimukset

Johdannaiset yhteensä 30.6.2019

Milj. €	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksu-aika			Yhteensä	Käyvät arvot*	
	< 1 v	1–5 v	> 5 v		Varat	Velat
Korkojohdannaiset, josta	43 115	92 699	86 559	222 373	3 311	2 510
Keskusvastapuoliseltäselvitettävät	8 453	35 526	40 181	84 161	28	21
Valuuttajohdannaiset	33 982	6 442	2 903	43 327	848	1 105
Osake- ja indeksisidonnaiset johdannaiset		3		3	0	0
Luottojohdannaiset	37	912	115	1 064	14	12
Muut johdannaiset	243	446	22	710	47	35
Johdannaiset yhteensä	77 376	100 501	89 599	267 477	4 220	3 662

Johdannaiset yhteensä 31.12.2018

Milj. €	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksu-aika			Yhteensä	Käyvät arvot*	
	< 1 v	1–5 v	> 5 v		Varat	Velat
Korkojohdannaiset, josta	42 330	94 366	79 799	216 494	2 132	1 583
Keskusvastapuoliseltäselvitettävät	9 278	38 670	36 704	84 652	8	12
Valuuttajohdannaiset	29 019	6 784	3 404	39 208	1 018	1 121
Osake- ja indeksisidonnaiset		3		3	0	0
Luottojohdannaiset	15	189	2	206	4	9
Muut johdannaiset	208	364	8	580	34	29
Johdannaiset yhteensä	71 572	101 706	83 213	256 491	3 188	2 742

* Käyvät arvot sisältävät kertyneet korot, jotka muiden kuin kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien johdannaisten osalta esitetään taseessa muissa varoissa tai varauksissa ja muissa veloissa. Lisäksi keskusvastapuoliselvityksessä olevien johdannaisten käyvät arvot on nettoutettu taseessa.

Liite 17. Rahoitusvarat ja -velat, jotka on vähennetty toisistaan tai joita koskee toimeenpantavissa oleva yleinen nettoutusjärjestely

Rahoitusvarat

30.6.2019, milj. €	Rahoitusvarojen määrät, joita ei ole netotettu taseessa					
	Rahoitusvarojen bruttomäärä	Rahoitusvelkojen bruttomäärä, joka on vähennetty rahoitusvarolista*	Taseessa esitettävä nettomäärä**	Johdannaisyleissopimukset***	Saadut vakuudet	Nettomäärä
Johdannaiset	6 629	-1 910	4 719	-2 411	-382	1 927

31.12.2018, milj. €	Rahoitusvarojen määrät, joita ei ole netotettu taseessa					
	Rahoitusvarojen bruttomäärä	Rahoitusvelkojen bruttomäärä, joka on vähennetty rahoitusvarolista*	Taseessa esitettävä nettomäärä**	Johdannaisyleissopimukset***	Saadut vakuudet	Nettomäärä
Johdannaiset	4 597	-934	3 663	-1 884	-490	1 289

Rahoitusvelat

30.6.2019, milj. €	Rahoitusvelkojen määrät, joita ei ole netotettu taseessa					
	Rahoitusvelkojen bruttomäärä	Rahoitusvarojen bruttomäärä, joka on vähennetty rahoitusvelolista*	Taseessa esitettävä nettomäärä**	Johdannaisyleissopimukset***	Annetut vakuudet	Nettomäärä
Johdannaiset	6 334	-2 125	4 209	-2 411	-913	885

31.12.2018, milj. €	Rahoitusvelkojen määrät, joita ei ole netotettu taseessa					
	Rahoitusvelkojen bruttomäärä	Rahoitusvarojen bruttomäärä, joka on vähennetty rahoitusvelolista*	Taseessa esitettävä nettomäärä**	Johdannaisyleissopimukset***	Annetut vakuudet	Nettomäärä
Johdannaiset	4 353	-1 066	3 287	-1 884	-703	700

* Ml. käteisvaroihin sisältyvä päivittäin selvitettyjen johdannaisten nettomäärä yht. -201 (-140) miljoonaa euroa.

** Käyvät arvot sisältäen kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien johdannaisten kertyneet korot.

*** Käytäntönä on solmia johdannaisyleissopimukset kaikkien johdannaistavastapuolien kanssa.

OTC-johdannaisten keskusvastapuoliselvitys

Finanssivastapuolten kanssa solmitut standardiehtoiset OTC-johdannaiskaupat selvitetään London Clearing House:n kanssa EMIR-asetuksen (EU 648/2012) mukaisesti. Toimintamallissa johdannaisten vastapuoleksi muuttuu päivittäisen selvitysprosessin päätteeksi keskusvastapuoli, jonka kanssa netotetaan johdannaisten päiväkohtaiset maksut. Lisäksi päivittäin joko maksetaan tai saadaan vakuus, joka vastaa avointen sopimusten käypien arvojen muutosta (variation margin). Keskusvastapuoliselvityksessä olevat korkojohdannaiset esitetään nettona taseessa.

Muut kahdenvälisesti selvittävät OTC-johdannaiset

Konsernin ja muiden asiakkaiden välisiin johdannaiskauppoihin sekä sellaisiin johdannaiskauppoihin, joita asetuksen mukainen keskusvastapuoliselvitys ei koske, sovelletaan joko ISDA:n, konsernin omaa tai Finanssiala ry:n johdannaisyleissopimusta. Näiden sopimusten perusteella johdannaisten maksuja voidaan netottaa transaktiokohtaisesti maksupäivittäin ja vastapuolen maksukyvyttömyys- ja konkurssitilanteissa. Sopimusehdoissa voidaan lisäksi vastapuolikohtaisesti sopia vakuuksista. Nämä johdannaiset esitetään taseessa bruttoperusteisesti.

Liite 18. Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta sekä ongelmasaamiset

30.6.2019, mlj. €	Ei arvon- alennettu (brutto)	Tappiota koskeva vähenyserä	Tasearvo
Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta			
Saamiset luottolaitoksilta	9 045	0	9 044
Saamiset asiakkailta	21 208	263	20 945
josta pankkitakaussaamiset	2		2
Rahoitusleasing	2 273	6	2 267
Yhteensä	32 526	270	32 256

Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta sektoreittain

Yritykset	19 048	251	18 796
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	9 861	1	9 860
Kotitaloudet	2 112	14	2 098
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	349	3	346
Julkisyhteisöt	1 155	1	1 155
Yhteensä	32 526	270	32 256

31.12.2018, mlj. €	Ei arvon- alennettu (brutto)	Tappiota koskeva vähenyserä	Tasearvo
Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta			
Saamiset luottolaitoksilta	9 727	1	9 726
Saamiset asiakkailta	20 455	254	20 202
josta pankkitakaussaamiset	2	0	2
Rahoitusleasing	2 154	4	2 150
Yhteensä	32 337	259	32 078

Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta sektoreittain

Yritykset	18 338	241	18 097
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	10 503	2	10 501
Kotitaloudet	1 966	10	1 956
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	368	3	364
Julkisyhteisöt	1 162	3	1 159
Yhteensä	32 337	259	32 078

Ongelmasaamiset ja lainanhoitojoustot 30.6.2019, milj. €

	Terveet ("performing") saamiset luottolai- toksilta ja asiakkailta (brutto)	Järjestä- mättömät ("non-per- forming") saamiset luottolai- toksilta ja asiakkailta (brutto)	Saamiset luottolai- toksilta ja asiakkailta (brutto)	Tappiota koskeva vähennyserä	Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta (netto)
Yli 90 pv erääntyneet saamiset		86	86	83	4
Todennäköisesti maksamatta jäävät		238	238	123	115
Lainanhoitojoustot	90	20	110	10	100
Yhteensä	90	344	434	216	218

Ongelmasaamiset ja lainanhoitojoustot 31.12.2018, milj. €

	Terveet ("performing") saamiset luottolai- toksilta ja asiakkailta (brutto)	Järjestä- mättömät ("non-per- forming") saamiset luottolai- toksilta ja asiakkailta (brutto)	Saamiset luottolai- toksilta ja asiakkailta (brutto)	Saamis- kohtaiset arvonalen- tukset	Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta (netto)
Yli 90 pv erääntyneet saamiset		86	86	83	3
Todennäköisesti maksamatta jäävät		194	194	115	79
Lainanhoitojoustot	53	22	75	12	62
Yhteensä	53	301	354	210	145

Yli 90 pv erääntyneenä saamisena raportoidaan jäljellä oleva pääoma sellaisesta saamisesta, jonka korko tai pääoma on ollut erääntyneenä ja maksamatta yli kolme kuukautta. Todennäköisesti maksamatta jäävinä sopimuksina raportoidaan heikoimpien luottoluokkien (henkilöasiakkailla F ja muilla 11–12) sopimukset. Lainanhoitojoustoina raportoidaan saamiset, joiden ehtoja on neuvoteltu uudelleen asiakkaan heikentyneestä maksukyvyistä johtuen. Uudelleen neuvoteltujen saamisten lainaehtoja on helpotettu asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuen esimerkiksi myöntämällä lyhennysvapaa, jonka kesto on 6–12 kk. Lainanhoitojoustot ovat ECL-laskennan vaiheissa 2 tai 3.

Tunnusluku, %	30.6.2019	31.12.2018
Tappiota koskeva vähennyserä / saamiskohtaiset arvonalentumiset, % ongelmasaamisista	49,8 %	59,1 %

Liite 19. Vakuutus-segmentin sijoitusten jakauma

Sijoituskannan allokaatiojakauma	30.6.2019		31.12.2018	
	Käypä arvo milj. €*	%	Käypä arvo milj. €*	%
Rahamarkkinat yhteensä	172	4	173	5
Rahamarkkinasijoitukset ja talletukset**	165	4	167	4
Johdannaiset***	6	0	5	0
Joukkolainat ja korkorahastot yhteensä	2 964	77	2 857	77
Valtiot	454	12	498	13
Investment Grade	1 949	51	1 895	51
Kehittyvät markkinat ja High Yield	296	8	243	7
Strukturoidut sijoitukset****	264	7	222	6
Osakkeet yhteensä	390	10	360	10
Suomi	66	2	60	2
Kehittyneet markkinat	188	5	147	4
Kehittyvät markkinat	73	2	76	2
Käyttöomaisuus ja ei-noteeratut osakkeet	1	0	1	0
Pääomasijoitukset	62	2	76	2
Vaihtoehtoiset sijoitukset yhteensä	33	1	28	1
Hedge-fund rahastot	33	1	28	1
Kiinteistösijoitukset yhteensä	301	8	312	8
Suorat kiinteistöt	162	4	157	4
Epäsuorat kiinteistösijoitukset	139	4	155	4
Yhteensä	3 860	100	3 730	100

* Sisältää siirtyvät korot.

** Sisältää kauppahintasaamiset ja -velat sekä johdannaisten markkina-arvon.

*** Johdannaisten vaikutus omaisuuslajin allokaatioon (deltavasta-arvo).

**** Sisältää vakuudelliset lainat sekä lainarahastot ja epälikvidit lainat.

Liite 20. Luottolaitosvakavaraisuus

Milj. €	30.6.2019	31.12.2018
OP Yrityspankki -konsernin oma pääoma	4 221	4 147
Poistetaan vakuutusyhtiöiden vaikutus omasta pääomasta	-134	-6
Käyvän arvon rahasto, rahavirran suojaus	0	0
Ydinpääoma (CET1) ennen vähennyksiä	4 087	4 141
Aineettomat hyödykkeet	-55	-63
Eläkevastuun ylikate ja arvostusoikaisut	-20	-29
Ennakoitu voitonjako		-173
Tilikauden tulos, jota ei lueta omiin varoihin	-68	
ECL - odotetut tappiot alijäämä	-107	-105
Ydinpääoma (CET1)	3 837	3 772
Pääomalainat, joihin sovelletaan siirtymäsäännöstä	82	90
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	82	90
Ensisijainen pääoma (T1)	3 919	3 862
Debentuurilainat	878	944
ECL - odotetut tappiot ylijäämä	42	47
Toissijainen pääoma (T2)	920	990
Omat varat yhteensä	4 839	4 852

Pääomalainoihin on sovellettu vanhoja pääomainstrumentteja koskevia siirtymäsäännöksiä. Vakavaraisuuden ja vähimmäisomavaraisuusasteen laskennassa ei ole sovellettu IFRS9-siirtymäsäännöstä.

Kokonaisriski, milj. €	30.6.2019	31.12.2018
Luotto- ja vastapuoliriski	23 635	22 216
Standardimenetelmä (SA)	2 801	2 458
Valtio- ja keskuspankkivastuut	93	85
Luottolaitosvastuut	7	6
Yritysvastuut	2 662	2 327
Vähittäisvastuut	1	6
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	0	0
Muut	39	34
Sisälsten luottoluokitusten menetelmä (IRB)	20 833	19 758
Luottolaitosvastuut	922	1 083
Yritysvastuut	14 411	13 198
Vähittäisvastuut	1 419	1 416
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	3 739	3 725
Muut	341	336
Markkina- ja selvitysriski, standardimenetelmä	1 488	1 319
Operatiivinen riski, standardimenetelmä	1 387	1 285
Vastuun arvonokaisu (CVA)	195	175
Muut riskit	32	
Kokonaisriski yhteensä	26 736	24 996

Oman pääoman ehtoisten sijoitusten riskipaino sisältää 3,7 miljardia euroa OP Ryhmän sisäisistä vakuutusyhtiösijoituksista.

Valtiovastuiden riskipainotetuista eristä 62 miljoonaa euroa (62) on laskennallisia verosaamia, jotka käsitellään 250 prosentin riskipainolla ydinpääomasta vähentämisen sijaan.

Suhdeluvut, %	30.6.2019	31.12.2018
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	14,4	15,1
Tier 1 vakavaraisuussuhde	14,7	15,5
Vakavaraisuussuhde	18,1	19,4
Suhdeluvut ilman siirtymäsäännöksiä, %	30.6.2019	31.12.2018
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	14,4	15,1
Tier 1 vakavaraisuussuhde	14,4	15,1
Vakavaraisuussuhde	17,8	19,1
Pääomavaatimus, milj. €	30.6.2019	31.12.2018
Omat varat	4 839	4 852
Pääomavaatimus	2 828	2 642
Puskuri pääomavaatimuksiin	2 011	2 210

Pääomavaatimus muodostuu minimivaateesta 8 prosenttia, kiinteästä lisäpääomavaatimuksesta 2,5 prosenttia ja ulkomaisten vastuiden maakohtaisista muuttuvista lisäpääomavaatimuksista.

Liite 21. Vastuut luottoluokittain

Yritysvastuut luottoluokittain (FIRB)

30.6.2019

Luottoluokka	Taseen		CF, keski- määrin, %	PD, keski- määrin, %	LGD, keski- määrin, %	Riskipaino- tetut erät, milj. €	Riskipaino, keski- määrin, %	Odotetut tapplot, milj. €
	Taseen erät, vastuu- arvo, (EAD) milj. €	ulkopuoliset erät, vastuu- arvo, (EAD) milj. €						
1,0-2,0	832	347	85,5	0,0	45,0	175	15,1	0
2,5-5,5	11 580	3 437	72,1	0,2	44,6	5 850	39,0	12
6,0-7,0	3 603	1 386	71,6	1,2	43,7	4 742	95,0	27
7,5-8,5	1 967	324	72,2	4,4	43,5	3 090	134,9	44
9,0-10,0	142	107	68,1	23,5	44,3	554	222,9	26
11,0-12,0	300	13	58,1	100,0	44,8			140
Yhteensä	18 424	5 614	72,6	1,0	44,3	14 411	60,8	248

31.12.2018

Luottoluokka	Taseen		CF, keski- määrin, %	PD, keski- määrin, %	LGD, keski- määrin, %	Riskipaino- tetut erät, milj. €	Riskipaino, keski- määrin, %	Odotetut tapplot, milj. €
	Taseen erät, vastuu- arvo, (EAD) milj. €	ulkopuoliset erät, vastuu- arvo, (EAD) milj. €						
1,0-2,0	850	366	84,9	0,0	44,6	182	15,0	0
2,5-5,5	11 098	3 310	72,6	0,2	44,0	5 632	39,1	11
6,0-7,0	3 431	928	72,3	1,3	43,5	4 156	95,3	23
7,5-8,5	1 619	361	73,5	4,3	43,5	2 655	134,1	37
9,0-10,0	163	102	68,2	16,0	44,4	573	216,7	19
11,0-12,0	289	12	61,3	100,0	44,7			135
Yhteensä	17 450	5 079	73,3	0,9	43,9	13 198	59,4	225

Keskimääräisessä PD:ssä ja riskipainossa ei ole huomioitu maksukyvyttömiä eli luottoluokkia 11,0 ja 12,0.

Liite 22. Vakuutusyhtiöiden vakavaraisuus

Milj. €	30.6.2019	31.12.2018
Hyväksyttävä oma varallisuus	907	818
Vakavaraisuuspääomavaatimus (SCR)		
Markkinariski	460	421
Vakuutusriski	288	281
Vastapuoliriski	38	36
Operatiivinen riski	51	45
Hajautushyödyt ja vaimennusvaikutus	-154	-162
Yhteensä	683	621
Puskuri SCR:ään	224	197
SCR-suhde, %	133	132
SCR-suhde, % ilman siirtymäsäännöksiä	133	132

Luvut ovat vakuutusyhtiöiden arvioiden mukaisia ja niissä on huomioitu siirtymäsäännökset.

Liite 23. Lähipiiritapahtumat

OP Yrityspankki -konsernin lähipiiriin muodostavat emoyhtiö OP Osuuskunta, konserniin yhdistellyt tytäryhtiöt, osakkuusyhtiöt, hallintohenkilöt ja muut lähipiiriin kuuluvat yhteisöt. OP Yrityspankki -konsernin hallintohenkilöihin luetaan OP Yrityspankki Oyj:n toimitusjohtaja, hallituksen jäsenet ja näiden läheiset perheenjäsenet. Lähipiiriin luetaan myös yhtiöt, joissa hallintohenkilöllä tai hallintohenkilön läheisellä perheenjäsenellä on huomattava vaikutusvalta. Muihin lähipiiriin kuuluviin yhteisöihin luetaan OP-Eläkekassa, OP-Eläkesäätiö ja sisaryritykset OP Osuuskunta -konsernissa.

Lähipiirille myönnettyissä lainoissa noudatetaan normaaleja luottoehtoja. Lainat on sidottu yleisesti käytössä oleviin viitekorkoihin.

Lähipiiriliiketoiminnassa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia 31.12.2018 jälkeen.

Taloudellinen informaatio 2019

Vuoden 2019 osavuositarkastusten julkaisupäivät:

Osavuositarkastus 1.1.–30.9.2019

29.10.2019

Helsingissä 30.7.2019

OP Yrityspankki Oyj

Hallitus

Lisätiedot:

Toimitusjohtaja Katja Keitaanniemi, puh. 010 252 1387

Viestintä- ja yhteiskuntasuhdejohtaja Tuuli Kousa, puh. 010 252 2957

www.op.fi